KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS 20

MAJANDUSAASTA ARUANNE 2020

Aruandeaasta algus: 1. jaanuar 2020

Aruandeaasta lõpp: 31. detsember 2020

Nimi: Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus

Registrikood: 90005946

Aadress: Narva mnt 7a, Tallinn, Harjumaa, 10117

Telefon: +372 6 274 171

E-post: info@kik.ee

Foto: Tõnn Tuvikene

Kaugtöö TEGIJA
www.smartwork.ee

ANNETAME AEGA

VASTUTUSTUNDLIKU ETTEVÕTLUSE INDEKS PRONKSTASE 2020

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid

Eesti tuleviku heaks

SISUKORD

03 Juhataja pöördumine

05 Kes me oleme?

07 2020 kokkuvõtlikult

11 Toetused ja laenud

32 Arendus ja koostöö

36 KIKi enda projektid

42 Riskijuhtimine

46 Organisatsioon

56 Kuidas täitsime 2020. aasta eesmärgid?

60 Mida toob aasta 2021?

62 Raamatupidamisaruanne

JUHATAJA PÖÖRDUMINE

Foto: Tõnn Tuvikene

Aasta 2020 oli eriline ja meeldejääv. Keskkonna ja kliimaga seonduv on muutumas kogu maailmas järjest olulisemaks ning mul on hea meel, et KIKil on oma roll keskkonnaseisundi hoidmises ja parandamises.

Möödunud aastal täitus KIKi asutamisest 20 aastat - selle aja jooksul oleme aidanud ellu viia enam kui 20 000 projekti, toetades neid rohkem kui 2 miljardi euroga. Vaatamata koroonaviirusega seotud piirangutele ja ümberkorraldustele jätkasime 2020. aastal aktiivset ning asjalikku tegutsemist nii energeetika, veemajanduse kui ka looduse ja keskkonnateadlikkuse valdkonnas. Klientide ja partnerite rahulolu meie tegevusega on jätkuvalt kõrge.

Eelmise aasta toetuse taotluste arv oli rekordiline, see näitab ettevõtete, organisatsioonide ja eraisikute huvi panustada ümbritsevasse elukeskkonda. Kokku saabus meile 4024 taotlust, millest rahastasime 3274. Kuigi seoses koroonaviiruse levikuga seatud piirangutega tuli mitmes projektis tegevusi edasi lükata, oli mõju tervikuna pigem vähene. Keskkonnaprojektide elluviimiseks tegime väljamakseid kokku 126 miljonit eurot, mis on isegi veidi enam kui planeerisime.

Üha enam viime vajalikke projekte ka ise ellu. Väljapaistvaimaks on kindlasti endise Raadi lennuvälja vanarehvidest puhastamine, kus pikalt kestnud probleem sai lahenduse vähem kui aastaga ning lõppkäitlusse suunati enam kui 13 000 tonni vanarehve. Järjest kasvava populaarsusega on noorte roheideede konkurss Negavatt. Lisaks tegelesime keskkonnasõbraliku kohaliku omavalitsuse ja ettevõtte konkursi korraldamise, loodusajakirjade väljaandmise ning suletud põlevkivikaevanduste varinguaukude korrastamise analüüsiga.

Ambitsioonikate keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmiseks tuleb ühiskonnas läbi viia rohepööre ning näeme, et KIKil on valdkonna rahastuseksperdina selles oluline roll. Eelmise aasta alguses alustas tööd KIKi arengu- ja koostöökoda, et leida koos huvipooltega võimalikult suure positiivse keskkonnamõju saavutamiseks vajalikud lahendused. Koostasime tervikliku ülevaate kõigist Eestis keskkonnavaldkonda mõjutavatest riiklikest kavadest ja meetmetest, mille põhjal

jätkame uudsete projektide ja investeerimisplaanide käivitamist. Heade ja praktikas töötavate lahenduste pakkumiseks ei piisa ainult toetustest, vajalik on hoomata kogu valdkonda tervikuna, omada praktilist kogemust, saada aru eri tegevusalade omavahelistest seostest, põimida kokku osapoolte huvid ning kombineerida rahastusinstrumente.

Kõik saavutatu on saanud teoks tänu KIKi asjalikele, kogenud ja avatud meelega töötajatele, keda aasta lõpu seisuga oli 54. Eduka tegutsemise ja ambitsioonikate tulevikuplaanide elluviimise eelduseks on hästitoimiv meeskond ning tõhus koostöö. Kõik see ei tule iseenesest ning seda enam on rõõm, et KIKi meeskond on suutnud hästi kohaneda kodutöö vormidega ning lahendanud erinevad töös ettetulnud proovikivid.

Tänan kõiki kliente, partnereid ja töötajaid! Usun, et koos saavutame rohkem ja jätkame pingutamist, et homne oleks hoitud!

Andrus Treier
KIKi juhataja

Foto: Aron Urb

KES ME OLEME?

Foto: Tõnn Tuvikene

Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) on kaasaegsete, tarkade ja mõjusate lahenduste elluviija Eesti keskkonnamaastikul. Selleks töötame välja praktikas rakendatavaid lahendusi, leiame koostöö- ja rahastusvõimalusi nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt, pakume asjalikku teenust ning viime projekte ellu.

Viimase 21 aasta jooksul oleme erinevate rahastusallikate toel aidanud ellu viia Keskkonnaministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Siseministeeriumi tegevusi.

KIK kuulub Keskkonnaministeeriumi haldusalasse

VISIOON

Eesti elanikel on hea looduskeskkond nii elamiseks kui ka majandamiseks.

Eesti elukvaliteet paraneb, loodus- ja ettevõtluskeskkond arenevad tasakaalustatult toetades Eesti majanduse pikaajalist jätkusuutlikkust ja suurendades selle konkurentsivõimet maailmas.

MISSIOON

KIK on kaasaegsete, tarkade ja mõjusate lahenduste elluviija Eesti keskkonnamaastikul.

Selleks töötame välja praktikas rakendatavaid lahendusi, leiame koostöö- ja rahastusvõimalusi nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt, pakume asjalikku teenust ning viime projekte ellu.

VÄÄRTUSED

Teame, mida teeme

- Meil on teadmised, kogemused ja oskus neid kasutada.
- Tahame areneda ja õppida.
- Oleme uudishimulikud, julgeme katsetada ja ennast proovile panna.
- Viime asjad lõpuni.

Avame uksed uutele võimalustele

- Meiega on hea koostööd teha, oleme avatud uutele ideedele.
- Meid seovad eesmärgid, oleme lahendustes paindlikud.
- Pakume läbimõeldud ja väärtustloovaid teenuseid.

Koos suudame rohkem

- Meil on tugev meeskond, teeme tööd põnevusega.
- Igaühe panus on oluline, rollid on selged, erinevad vaatenurgad toovad tulemuse.
- Oleme valmis rääkima ja kuulama. Mõtleme, kuidas saab.
- Julgeme võtta vastutust, usaldame ja kaasame.

Me hoolime

- Hoolime keskkonnast, klientidest, partneritest, kolleegidest.
- Hoolime sellest, mida teeme ja kuidas elame.
- Teame, et väikesed teod viivad suurte muutusteni.
- Keskkonnahoid ei ole ainult töö, see on eluviis.

2020
KOKKUVÕTLIKULT

Foto: Tõnn Tuvikene

OLULISEMAD NUMBRID

OLULISEMAD SÜNDMUSED

Jaanuaris alustas KIKi struktuuris tegevust arengu- ja koostöökoda (AKO), et pakkuda lisaväärtust keskkonna- ja kliimaprobleemide lahendamisele. AKO ülesanneteks on uudsete koostöövormide, pilootprojektide ja proaktiivse nõustamise edendamine. Selleks juhitakse arutelusid, tõlgendatakse poliitikaid, analüüsitakse trende, tellitakse mõju-uuringuid ning edendatakse koostööd ja partnersuhteid sihtgruppide, turuosaliste ning ministeeriumitega.

Aprillis alustasime teise Euroopa otsetoetuse Innovatsioonifondi teavitustegevustega, et suurendada Eesti ettevõtete taotlusaktiivsust ja võimalusi rahastuseks. Toimusid virtuaalsed seminarid, töötoad ja personaalsed nõustamised. Eestist esitati 2020. aastal suurprojektide taotlusvooru seitse projekti soovitud toetuste kogusummas üle 31 miljoni euro.

Juunist augustini kaasasime 24 erialaliitu, et saada sisendit keskkonna- ja kliimarahastuse keskseks korralduseks. Kokku toimus 11 temaatilist kohtumist, kus osales 36 eksperti. Sügisel valmis kaardistus keskkonna- ja kliimavaldkondadega seotud meetmetest.

Juulis algasid Raadi vanal lennuväljal 13 135 tonni vanarehvide likvideerimistööd ja lõppkäitlusesse suunamine. Juhtisime projekti Keskkonnaministeeriumiga sõlmitud kokkuleppe kohaselt. Tööde tegijaks oli riigihanke tulemusena AS Ragn-Sells.

Märtsis kuulutas valitsus seoses koroonaviiruse levikuga riigis välja eriolukorra. Töötasime sel perioodil kodukontorites ja harjusime kiiresti virtuaalmaailma võimalustega. Kõik eeldused selliseks tööks olid meil juba varem paindliku töökorralduse soodustajana loodud.

Juunis selgusid noorte roheideede konkursi Negavatt 7. hooaja parimad. Peapreemia viis koju Eesti esimest taimset piimajooki tootev Eimu.

Veebruaris hakkasime koos Keskkonnaministeeriumiga ellu viima projekti, millega suurendame teadlikkust üleeuroopalisest LIFE programmist, mis aitab tõsta Eesti projektide edukust taotlemisel. Selleks toimusid infoseminarid ja töötoad ning erinevad teavitustegevused. Eestist esitati 2020. aastal programmi kokku 15 eeltaotlust projektide kogusummana üle 51 miljoni euro, millest täistaotluse etappi jõudis neli.

11. mail möödus 20 aastat KIKi asutamisest. Eriolukorra tõttu lükkasime juubelikonverentsi sügisesse, kuid töötajatega pidasime sel päeval maha meeleoluka virtuaalse sünnipäevapeo.

Foto üleval: KIK | Fotod all: Aron Urb, KIK, Johan Viirok

Septembri lõpus vahetasime KIKi 20. juubeli konverentsil koos heade partneritega mõtteid, kuidas leida tasakaal ning arendada loodus- ja ettevõtluskeskkonda tasakaalustatult.

Detsembri lõpus sai vana Raadi lennuväli rehvidest puhtaks. Rehvihake suunati taaskasutuseks Soome alternatiivkütuse toomiseks ja Torma prügila trenaažikihti.

Oktoobris algas taas algklassidele mõeldud videokonkurss mini Negavatt, kus lapsed said sellel korral välja pakkuda lahendusi, kuidas päästa autodesse uppuvat maakera. Konkursile saabus 73 tööd.

Novembris selgus Keskkonnaministeeriumiga koostöös korraldatud keskkonnasõbraliku kohaliku omavalitsuse konkursi võitja. 2019. aasta kõige keskkonnasõbralikum omavalitsus on Saaremaa vald, kes sai KIKilt 50 000 eurot oma piirkonna keskkonnahoidu panustamiseks.

Oktoobris kuulutasime Keskkonnaministeeriumiga välja 2019. aasta keskkonnasõbraliku ettevõtte, kelleks osutus Estonian Cell AS. Võitja sai KIKilt 35 000 eurot, et muuta oma ettevõte veelgi keskkonnasõbralikumaks.

Oktoobris panustasime Põhjamaade suurima rohekonverentsi GreenEST Summit korraldusse. 16 organisatsiooni ühisloomel sündinud üritusel olid luubi all tulevikutoidu, rohepöörde, taastuvenergia ja targa linna teemad.

Novembris võtsime kasutusele uue dokumendihaldussüsteemi Webdesktop, mis aitab kiirendada nii majasisest töökorraldust kui ka taotluste menetlust.

Foto üleval: Aron Urb, ERR, Ragn Sells | Fotod all: Geir Stint, Aron Urb, KIK

TOETUSED

Foto: Tõnn Tuvikene

2020. AASTAL RAHASTATUD PROJEKTID MAAKONNITI

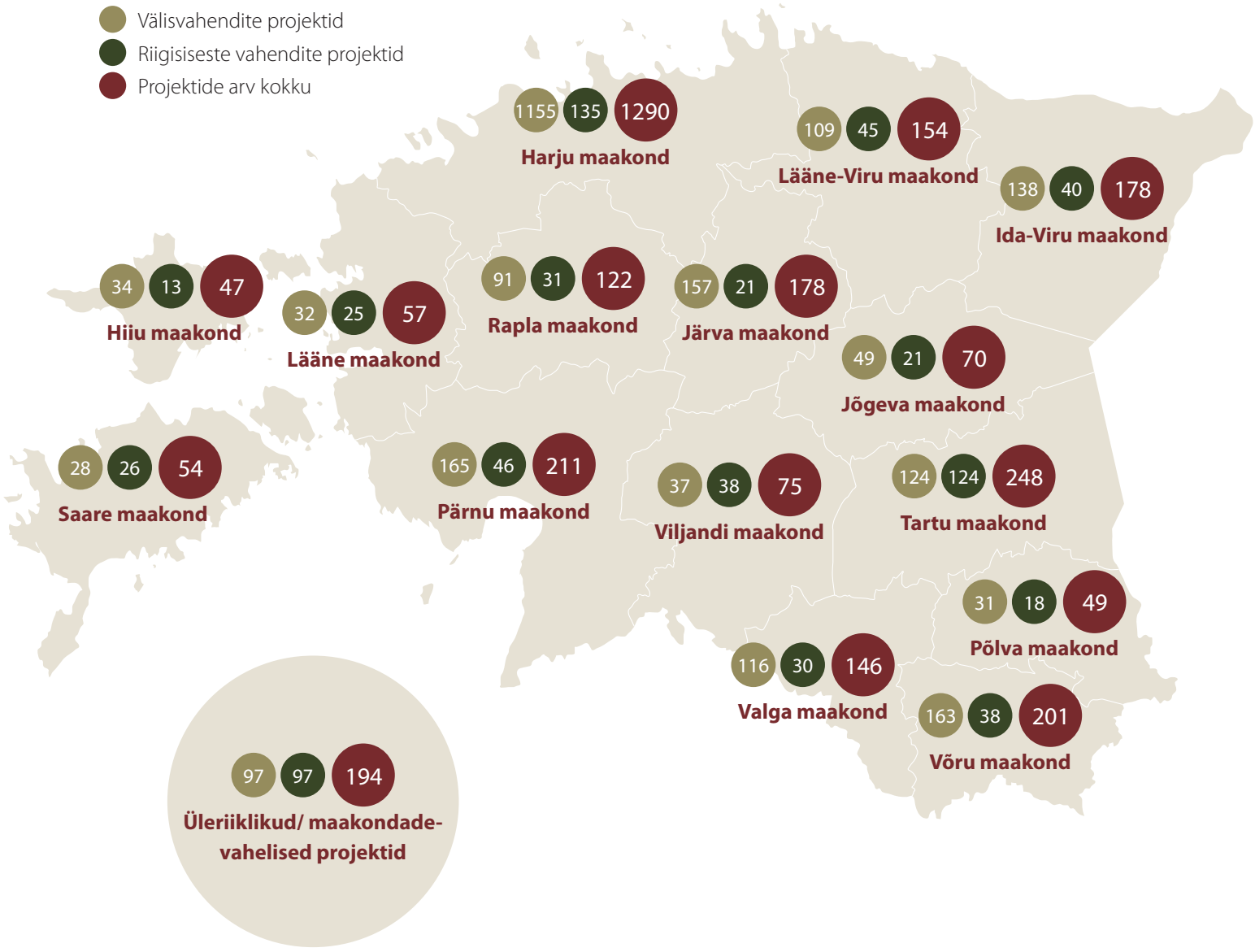

2020. AASTA VÄLJAMAKSED MAAKONNITI

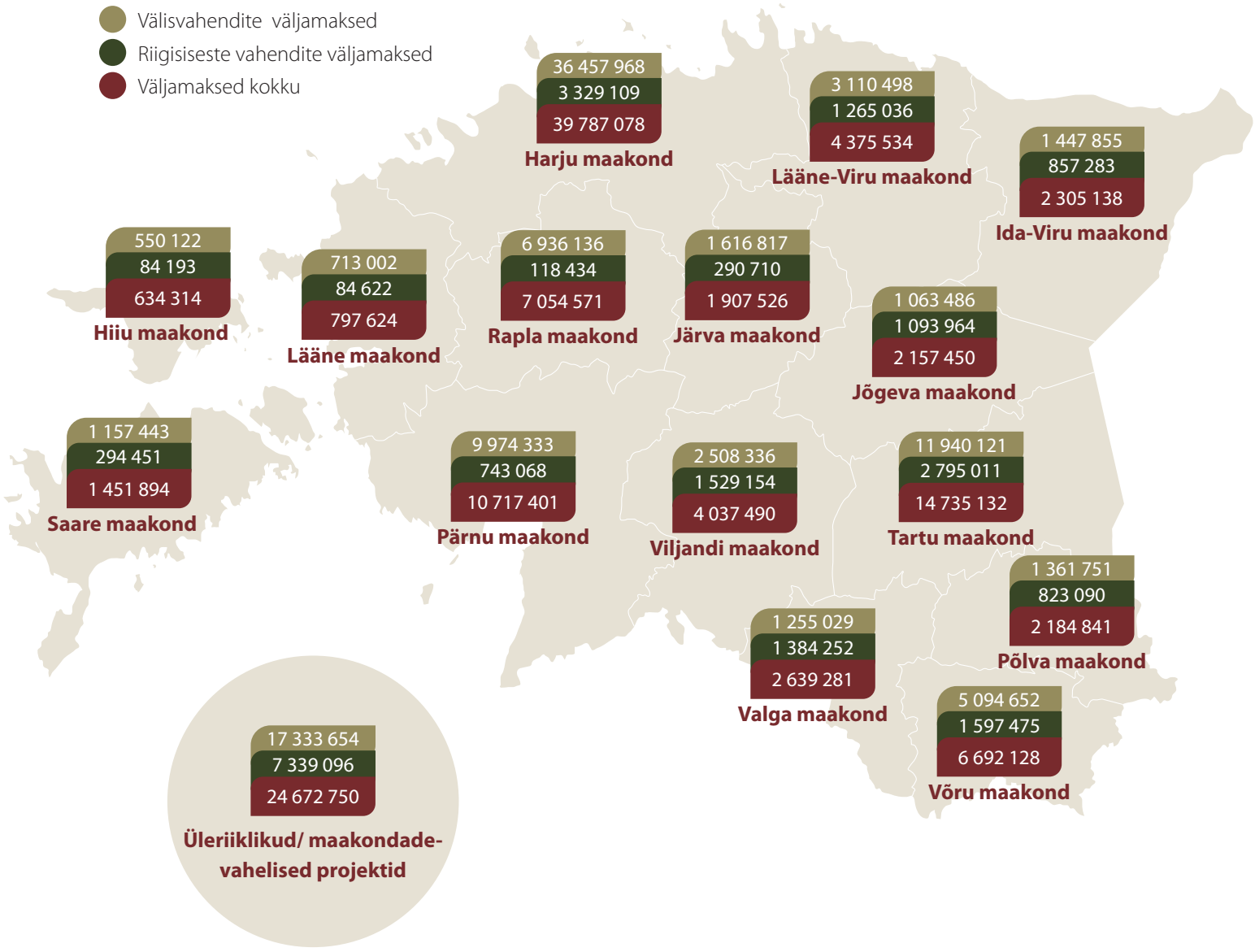

2020. AASTAL OTSUSE SAANUD PROJEKTIDE TOETUSSUMMAD EURODES TOETATAVATE TEGEVUSTE KAUPA

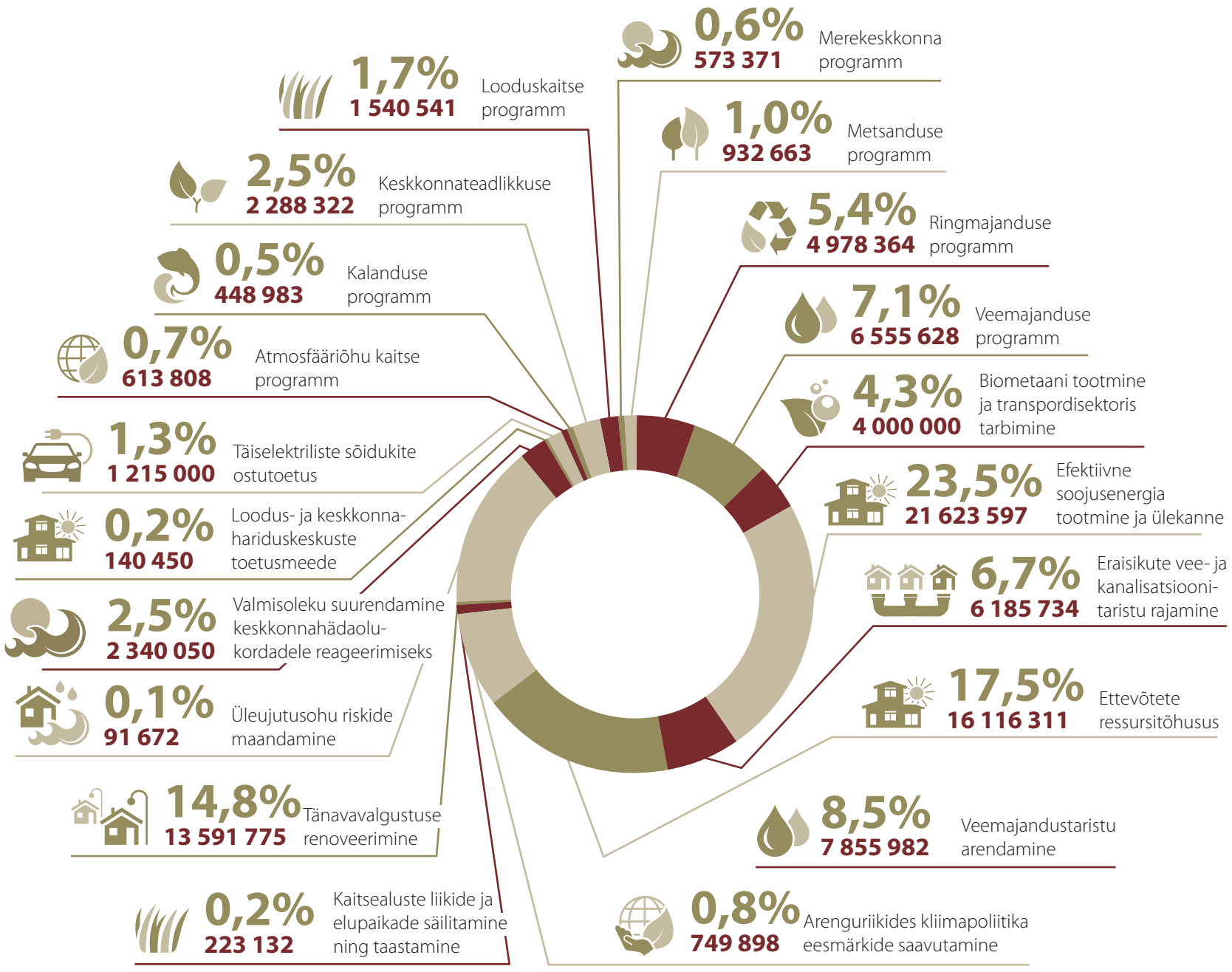

Valdkonnad

KIKi toetatavad tegevused jagunevad **kolme valdkonda**:

- **Energeetika:** atmosfääriõhu kaitse, tänavavalgustus, ressursitõhusus, sooja-, jäätme- ja ringmajandus, biometaani tootmine ja transpordisektoris tarbimine, lasteaiahoonete energiatõhusus, elektrisõidukid ja vesinik.
- **Loodus ja keskkonnateadlikkus:** kalandus, looduskaitse, metsandus ja keskkonnateadlikkus.
- **Veemajandus:** veemajandustaristu investeeringud, merekeskkond, siseveekogude tervendamine, üleujutusohu riskide maandamine, arenguriikides kliimapoliitika eesmärkide saavutamine.

Järgnevates valdkondlikes tabelites on kajastatud 2020. aastal laekunud ning rahastusotsuse saanud taotlused. Lõppenud projektide tabelites kajastatakse 2020. aastal tehtud väljamakseid kõigi eelnevatel aastatel rahastatud projektide kohta.

Foto: Tõnn Tuvikene

Energeetika valdkond

TAOTLUSED

2020. aastal esitati energeetika valdkonnas **508 taotlust**, millest rahastati **329 projekti** kogusummas **62 138 855** eurot.

VÄLISVAHENDID	Taotluste arv	Rahastatud projektide arv	Rahastatud eurodes
Investeeringud ressursitõhusasse tehnoloogiasse	61	63	16 116 311
Tänavavalgustuse renoveerimine	-	21	13 591 775
Biometaani tootmine ja tarbimine	1	1	4 000 000
Soojusmajanduse arengukavade koostamine	2	2	6577
Lokaalsete küttelahenduste ehitamine	2	3	211 654
Kaugküttekatelde ja soojatorustike renoveerimine	52	87	21 405 366
Täiselektriliste sõidukite ostutoetus	199	86	1 215 000
Jäätmete liigiti kogumise lahendused kohalikes omavalitsustes	44	-	-
RIIGISISESED VAHENDID			
Ringmajanduse programm	119	41	4 978 364
Atmosfääriõhu kaitse programm	28	25	613 808

TAOTLUSVOORUD

2020. aastal oli energeetika valdkonnas avatud kokku **10 taotlusvooru**.

- Keskkonnaprogrammi siseriiklike vahendite jagamiseks toimus üks taotlusvoor, kus sai toetust taotleda ringmajanduse ja atmosfääriõhu kaitse programmist kindlatele tegevustele.

- Välisvahendite jagamiseks oli avatud 9 vooru: investeeringud parimasse võimalikku ressursitõhusasse tehnoloogiasse, biometaani tarbivate gaasibusside kasutuselevõtt, soojusmajanduse arengukavad, lokaalsete küttelahenduste ehitamine ja kaugküttesüsteemide investeeringud (uued kaugküttepiirkonnad, soojustrasside ja kaugküttekatelde renoveerimine) ning jäätmete liigiti kogumise lahenduste ja jäätmete ringlussevõtu toetamine. Täiselektriliste sõidukite ostutoetuseks oli avatud kaks vooru.

Fotod: KIK

LÕPPENUD PROJEKTID

2020. aastal lõpetati energeetika valdkonnas **251 projekti.** Väljamakseid tehti **45 796 621 euro** eest.

VÄLISVAHENDID	Lõpetatud projektide arv	Väljamaksed eurodes
Energia- ja ressursiauditite läbiviimine	16	77 060
Investeeringud ressursitõhusasse tehnoloogiasse	41	19 731 732
Jäätmete korduskasutuse ja ringlussevõtt	5	338 506
Tänavavalgustuse renoveerimine	10	6 861 471
Raudteepeatuste ühendamine erinevate liikumisviisidega	2	1 649 907
Biometaani tootmine ja tarbimine	4	2 858 800
Soojusmajanduse arengukava koostamine	4	9644
Lokaalsete küttelahenduste ehitamine	5	154 311
Kaugküttekatelde ja soojatorustike renoveerimine	42	6 821 616
Lasteaiahoonete energiatõhusaks rekonstrueerimine	14	3 590 340
Täiselektriliste sõidukite ostutoetus	23	410 000
RIIGISISESED VAHENDID		
Ringmajanduse (sh jäätmekäitluse ja maapõue) programm	51	1 877 175
Atmosfääriõhu kaitse programm	34	1 416 059

HÄID NÄITEID

01 Uuendati Tartu Pääsupesa lasteaiahoone. Potentsiaalne kulude vähenemine on üle 10 000 euro aastas ning õhku jääb paiskamata 17,6 tonni CO_2.

02 Rajati biometaani tanklad Kuressaarde ja Tallinnasse Peterburi teele. Potentsiaalne CO_2 vähenemine on 308 tonni CO_2 ekvivalenti aastas.

03 Tartu linnaliinibussid sõidavad biometaanil ning sellega hoitakse aastas kokku 5500 tonni CO_2 ekvivalenti.

04 Rajati ja uuendati 15 kaugküttekatlamaja koguvõimsusega 20,5 MW. Näiteks valmis Saue katlamaja, mille tulemusena suurenes tarbijate varustuskindlus ning vähendati õhuheitmeid. Biokütuse kasutamise osakaal tõusis seal 83%-ni.

05 31 projektiga uuendati 44,7 kilomeetrit soojatorustikku, millega vähendati soojusenergia kadu 15 051 MWh võrra aastas.

06 Valmis Narva linna bussi- ja raudteejaama arendus, mille raames loodi paremad võimalused erinevate transpordiliikide kasutamiseks ja integreerimiseks.

07 Tänavavalgustuse taristu uuendamisel renoveeriti üheksas asulas kokku 5090 valgustit. Näiteks Võrus uuendati kahes etapis 1048 valgustuspunkti, projekti tulemusena vähenes elektrienergia tarbimine 296,7 MWh/aastas. Teadaolevalt on Võru Baltikumis ainuke 100% LED-valgustusega linn.

08 40 ettevõtet suurendas tootmises ressursitõhusust. Näiteks investeeris OÜ LabelPrint kleebismaterjali jäätmekäitlussüsteemi soetamisse, mille tulemusena vähenes jäätmete kogus 15%. Lisaks toetati Eesti keskkonnasõbralikuma ettevõtte (2014, 2019) AS Estonian Cell investeeringut pleegitussüsteemi ja reovee aeratsioonisüsteemi ümberehitamisse, mille tulemusel saavutatakse 10% ressursisääst.

Fotod: Joonas Sisask, Adven, KIK, Võru linn

HÄID NÄITEID

09 Valmis Keila jäätmejaam, seal on eesmärgiks jäätmete taaskasutuse edendamine, jäätmejaamas planeeritakse koguda ligikaudu 300 tonni jäätmeid aastas.

10 Valjala lasteaia ja kooli lokaalkütte projektiga lõpetati põlevkiviõli kasutamine ja mindi üle soojuspumba tehnoloogial põhinevale küttelahendusele. Arvestuslikult väheneb CO_2 ekvivalendi heide 200 tonni võrra aastas ning aastane taastuvenergia toodang suurenes 620 MWh võrra.

11 Toetati Tallinna Tehnikaülikooli projekti, mille tulemusena valmis Eesti turbauuringute andmebaas (https://turba.geoloogia.info/).

12 MTÜ Topsiringi projektiga lahendati pakendite paljususe probleemi, täpsemalt projekteeriti ja soetati korduvkasutava toidukarbi tootmiseks vajalikud survevalu vormid.

13 Kiviõlis lammutati endise kaevanduse administratiivhoone, millega parendati kindlasti sealset elukeskkonda.

14 Tartus Näituse 28/30 korteriühistu läks üle kaugküttele. Sellega tagati ühtlane, kvaliteetne ja keskkonnasõbralik küte 40 leibkonnale, hinnanguliselt hoitakse kokku aastas 166 MWh energiat.

15 Toetati Eesti Külmaliidu projekti, mille raames paigaldati Tallinna Tööstushariduskeskusesse külmatehnikutele loodussõbralikumate külmaainete (CO_2, NH_3, HC-d) alase õppekvaliteedi parandamiseks kaasaegne õppeklass.

Fotod: Keila linn, KIK

Looduse ja keskkonnateadlikkuse valdkond

TAOTLUSED

2020. aastal esitati keskkonnateadlikkuse ja looduskaitse valdkonda kokku **832 taotlust,** millest rahastati **673 projekti** kogusummas **7 914 141 eurot.**

RIIGISISESED VAHENDID	Taotluste arv	Rahastatud projektide arv	Rahastatud eurodes
Kalandus	38	32	448 983
Metsandus	37	25	932 663
Keskkonnateadlikkus	616	536	2 288 322
Looduskaitse	91	44	1 540 541
Loodus- ja keskkonna-hariduskeskuste toetus	28	28	140 450
VÄLISVAHENDID			
Kaitsealuste liikide ja elupaikade säilitamine ning taastamine	21	7	223 132
Valmisoleku suurendamine keskkonnahädaolukordadele reageerimiseks	1	1	2 340 050

TAOTLUSVOORUD

2020. aastal oli looduse ja keskkonnateadlikkuse valdkonnas avatud **3 taotlusvooru**.

- Keskkonnaprogrammi riigisiseste vahendite jagamiseks toimus üks taotlusvoor, kus sai toetust taotleda kalanduse, metsanduse, looduskaitse ja keskkonnateadlikkuse programmis kindlatele tegevustele.
- Vabariigi Valitsuse otsusega said loodus- ja keskkonnahariduskeskused toetust taotleda koroonaviiruse levikuga seotud mõjude leevendamiseks, et nad saaksid jätkata tegevust ja teenuse osutamist ka pärast kriisi.
- Välisvahenditest sai toetust taotleda poollooduslike koosluste hooldamiseks ja taastamiseks vajalike investeeringute tegemiseks.

LÕPPENUD PROJEKTID

2020. aastal lõpetati looduse ja keskkonnateadlikkuse valdkonnas **613 projekti.** Väljamakseid tehti **13 626 081 euro** ulatuses.

RIIGISISESED VAHENDID	Lõpetatud projektide arv	Väljamaksed eurodes
Kalandus	28	534 651
Metsandus	26	1 050 050
Keskkonnateadlikkus	488	2 066 142
Looduskaitse	59	2 254 272
Loodus- ja keskkonnahariduskeskuste toetus	-	140 450
VÄLISVAHENDID		
Kaitsealuste liikide ja elupaikade säilitamine ning taastamine	12	6 696 296
Valmisoleku suurendamine keskkonnahädaolukordadele reageerimiseks	-	884 220

Foto: KIK

HÄID NÄITEID

01 Taastati 689 ja hooldati 612 hektarit poollooduslikke kooslusi. Pärandniitude hooldamiseks võeti appi 25 hobust, 30 lammast ja 155 veist.

02 Taastati Iru linnamäe ja Pirita jõeoru maastikukaitseala niidud, mis loovad uusi elupaiku taimestikule ja loomastikule. Aladel loodi võimalus tutvustada muinaskultuuri ning puhata.

03 Loodi keskkonnateemaline näitus "Läänemeri maailmameres" Lennusadamas ning energiat käsitlev näitus „Energosfäär" Energia Avastuskeskuses.

04 Toetati sarja „Ida-Virumaa üleminek kliimaneutraalsesse ajastusse" ilmumist, tutvustati aasta lindu ning toimusid talvine ja suvine aialinnuvaatlus.

05 Korraldati veekogude puhtuse hoidmiseks suitsukonide mõju teadvustamise kampaania „Meri algab siit". Selle raames märgistati 15 linnas 10 000 sademevee kaevuluuki ning teave jõudis hinnanguliselt 150 00 inimeseni.

06 Toimus 3943 õppekäiku, kus osales 79 253 õpilast ning 141 looduslaagrit 5067 õpilasele. Korraldati loodusretki ja -õhtuid ning festivale täiskasvanutele ja peredele.

07 Anti välja raamat „100 aastat metsanduslikku kõrgharidust Eestis" ning ajakirju „Metsanduslikud Uurimused", „Baltic Forestry" ja „Eesti Jahimees".

08 Korraldati puitarhitektuuri konverents, võistlus aasta parima puitehitise ning parima metsamajandaja valimiseks. Selgitati välja parimad raiesportlased.

09 Valmis mitu metsanduslikku uuringut, mis aitavad mõista näiteks süsiniku ringet kuusikutes lageraie järel, süsinikuvooge metsaökosüsteemides ja uute invasiivsete haiguste levikut.

Fotod: KIK, Aron Urb, Jolanda Heero, Erlend Štaub

02

03

04

05

08

10 Lõppesid tööd Sindi kärestikul, mis võimaldab lisaks kalade vabale liikumisele arendada kohalikku turismi ja spordielu. Pärnu jõe lisajõgedel said valmis Rõusa, Kullimaa, Nurme ja Helmeti kalapääsud.

11 Viljandimaal Sakala puhkealal Läti piiri ääres valmis 4,5-kilomeetrine Teringi õpperada.

12 Maima jääksoo mahajäetud freesväljakutel alustati turbasambla külvamist. Sellele eelnes soo taastamine - kraavide sulgemine ja paisude ehitamine.

13 Ehitati välja Audru poldri looduskaitseala veerežiimi reguleerimissüsteem.

14 Valmis Keskkonnaagentuuri projekt meteoroloogiliste ja hüdroloogiliste näitajate seire arendamiseks, mille raames soetatud seadmeid jagub igasse Eesti nurka - Põhjaka automaatjaamadest Vilsandi ja Ruhnu seirekaamerate, Narva õhurõhu- ja Taheva veetasemeandurini. Samuti sai Harku aeroloogiajaam automaatse sondeerimisjaama ja satelliidiantenni ning Tõravere oma taevakaamera ja satelliitantenni.

15 Eesti järvedesse asustati 850 500 klaasangerjat, Vihterpalu jões parendati forelli sigimistingimusi ning Kuusalu ojas, Pudisoo ja Pada jões siirdekalade rändetingimusi.

16 Uued ujuvpaadisillad või kalastusplatvormid ning kalastuse teavitustahvlid paigaldati Pühajõe suudmealale, Vaskna, Mõniste, Viljandi, Keeri, Rüütle ja Puiga järvede äärde.

17 Ehitati Rõuge ürgoru trepid ja rekonstrueeriti kiik-vaateplatvorm, korrastati Äntu looduse õpperada ning valmisid Räpina poldri hoiuala ja Suurlahe–Kallaku oja vaatetornid.

18 Uue vaatetorni sai ka Majakivi-Pikanõmme loodusõpperada.

19 Valmisid uuringud šaakali ja teiste kiskjate röövluse, väike-konnakotka populatsiooni, suurlindude tekitatud kahjude ning kotkaste pliimürgistusriski kohta.

20 Viidi läbi sarvikpüti, Natura 2000 linnualade linnustiku ning looduslike pühapaikade inventuurid. Põõsaspea linnujaamas toimus rändeloendus ja liigikaitseline uuring veebikaamerate abil.

Fotod: KIK

Veemajanduse valdkond

TAOTLUSED

2020. aastal esitati veemajanduse valdkonnas **2684 taotlust,** millest **rahastati 2272** projekti kogusummas **22 012 285 eurot.**

RIIGISISESED VAHENDID	Taotluste arv	Rahastatud projektide arv	Rahastatud eurodes
Reoveekäitlus ja joogiveevarustus	58	20	5 776 689
Jääkreostus	7	3	247 642
Mitteehituslikud tööd ja kaasrahastamised	17	13	531 297
Veekogude tervendamine	4	-	-
Merekeskkond	16	9	573 371
VÄLISVAHENDID			
Veemajandustaristu arendamine	4	3	7 855 982
Eraisikute vee- ja kanalisatsiooniga liitumine	2555	2215	6 185 734
Arenguriikides kliimapoliitika eesmärkide saavutamine	19	5	749 898
Üleujutusohu riskide maandamine	4	4	91 672

TAOTLUSVOORUD

2020. aastal oli veemajanduse valdkonnas avatud kokku **7 taotlusvooru**.

- Keskkonnaprogrammi siseriiklike vahendite jagamiseks toimus kaks taotlusvooru, kus sai toetust taotleda veemajanduse ja merekeskkonna programmist kindlatele tegevustele.
- Välisvahendite jagamiseks oli avatud viis taotlusvooru: veemajandustaristu arendamine, eraisikute liitumine ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga, üleujutusohu riskide maandamise uuringud, üleujutusohu riskide maandamise investeeringud ning arenguriikide kliimaeesmärkide saavutamine.

LÕPPENUD PROJEKTID

2020. aastal lõpetati veemajanduse valdkonnas **2015 projekti.** Välja maksti **66 727 452 eurot** toetust.

RIIGISISESED VAHENDID	Lõpetatud projektide arv	Väljamaksed eurodes
Reoveekäitlus ja joogiveevarustus	29	10 817 209
Jääkreostus	3	626 498
Mitteehituslikud tööd ja kaasrahastamised	18	1 964 232
Merekeskkond	13	1 022 660
VÄLISVAHENDID		
Veemajandustaristu arendamine	6	35 908 517
Eraisikute vee- ja kanalisatsiooniga liitumine	1943	5 416 398
Saastunud alade ja veekogude korrastamine	-	10 671 724
Vooluveekogude tervendamine	-	15 057
Arenguriikides kliimapoliitika eesmärkide saavutamine	1	255 379
Üleujutusohu riskide maandamine	2	29 778

HÄID NÄITEID

01 Üle Eesti rahastati ca 2200 eraisikute vee- ja kanalisatsioonitorustiku projekti kogusummas 6,2 miljonit eurot.

02 Puhta joogivee sai 10 665 ja ühiskanalisatsiooniga liitus 26 809 elanikku.

03 Lõppesid Põlva linna reoveepuhasti uuendamistööd.

04 Uuendati Antsla linna reoveepuhasti.

05 Rekonstrueeriti suures ulatuses Räpina linna, Kadrina, Vändra ja Tabasalu alevike ühisveevärgi ja -kanalisatsioonitorustikke.

06 Uuendati Aakre küla reoveepuhasti ning ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitorustikud, rekonstrueeriti ja laiendati Tsirguliina aleviku, Muraste ja Rannamõisa külade ühisvee- ja kanalisatsioonitorustikud.

07 Rahastati Kose aleviku reoveepuhasti laiendamise projekti.

08 Alustati Paide linna ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitorustike ning sademeveekanalisatsiooni uuendamise ja rajamisega.

09 Uuendati Misso puurkaev.

10 Algasid Elva linna veemajandusprojekti ning piirkondliku settekäitluskeskuse väljaarendamise tööd.

11 Rahastati Keila ja Võru linnade üleujutusohu riskide maandamise uuringud.

Fotod: KIK

HÄID NÄITEID

12 Valmisid Paide linna ning Häädemeeste ja Lääneranna valdade korduva üleujutusega ala piiri määramise uuringud.

13 Rahastuse sai Väikese väina silla alternatiivide mõju uuringu projekt.

14 Lõppes esimene mitmel pool tunnustust pälvinud arenguriikide kliimapoliitika eesmärkide saavutamise projekt, mille käigus juurutati Eestis välja töötatud veebipõhine tarkvarateenus rõivatootmisjääkide ringluse edendamiseks Bangladeshis.

Fotod: Reverse Resources, KIK

Laenud

Lisaks välisabist antavale toetusele annab KIK oma klientidele projektide omafinantseeringu osa rahastamiseks laenu. Kõik väljastatud laenud on sihtotstarbelised ning suunatud keskkonnaseisundi hoidmisele, loodusvarade taastootmisele ja keskkonnakahjustuste heastamisele.

KIKi teeb laenuandjana atraktiivseks kommertspankadest pikem tagasimakseperiood ja paindlik maksepuhkuse kasutamise võimalus. Selle võimaluse oleme loonud võttes arvesse keskkonnaprojektide pikemat elluviimisperioodi ja tasuvusaega.

2020. aastal tehti laenuotsuseid 1,5 miljoni euro ulatuses. Välja maksti 6,6 miljonit eurot, millest suurem osa oli otsustatud varasematel aastatel. Kuna laene kasutatakse pikaajaliste projektide tarbeks, võib nende väljamakse periood kesta aastaid. 2020. aasta lõpuks ulatus laenude **kogumaht bilansilises väärtuses 61,6 miljoni euroni,** neist lühiajalised nõuded kokku **8,5 miljonit eurot** ja pikaajalised nõuded kokku **53,1 miljonit eurot.** KIKi laenude keskmine lepinguline pikkus on 17,2 aastat.

Laenude andmiseks kasutame omavahendeid ja Rahandusministeeriumilt laenatud vahendeid. 2020. aasta lõpuks oli **meie endi laenukohustus 46,5 miljonit eurot.**

Laenuportfelli moodustavad 68 klienti, kellest 30 on kohalikud omavalitsused ja 38 nendele kuuluvad ettevõtted. Laenuportfelli jaotus summaliselt:

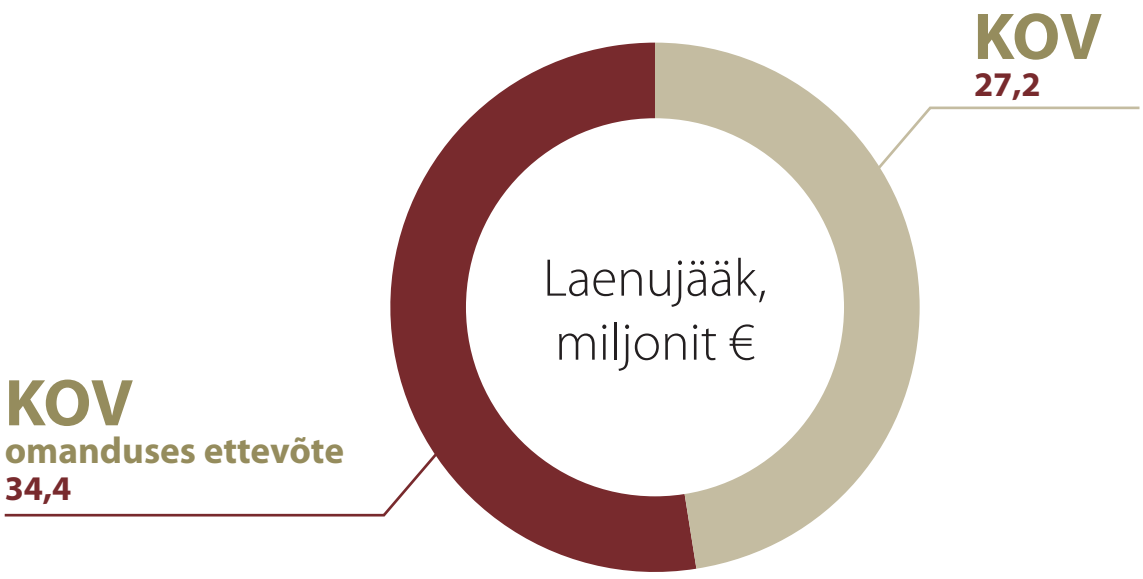

KIKi laenuportfell jaotub tagasimaksmise aja järgi järgmiselt:

- aastatel 2021 - 2025 32,4 miljonit eurot
- aastatel 2026 - 2030 23,7 miljonit eurot
- aastatel 2031 - 2035 5,3 miljonit eurot
- aastatel 2036 - 2037 0,2 miljonit eurot

2020. aastal hinnati laenusaajate finantsolukorda ja jätkusuutlikkust korraliste analüüsidega, mille alusel hinnati laenunõuete tähtajalise laekumise tõenäosust. Laenuportfelli jagunemine riskireitingute järgi:

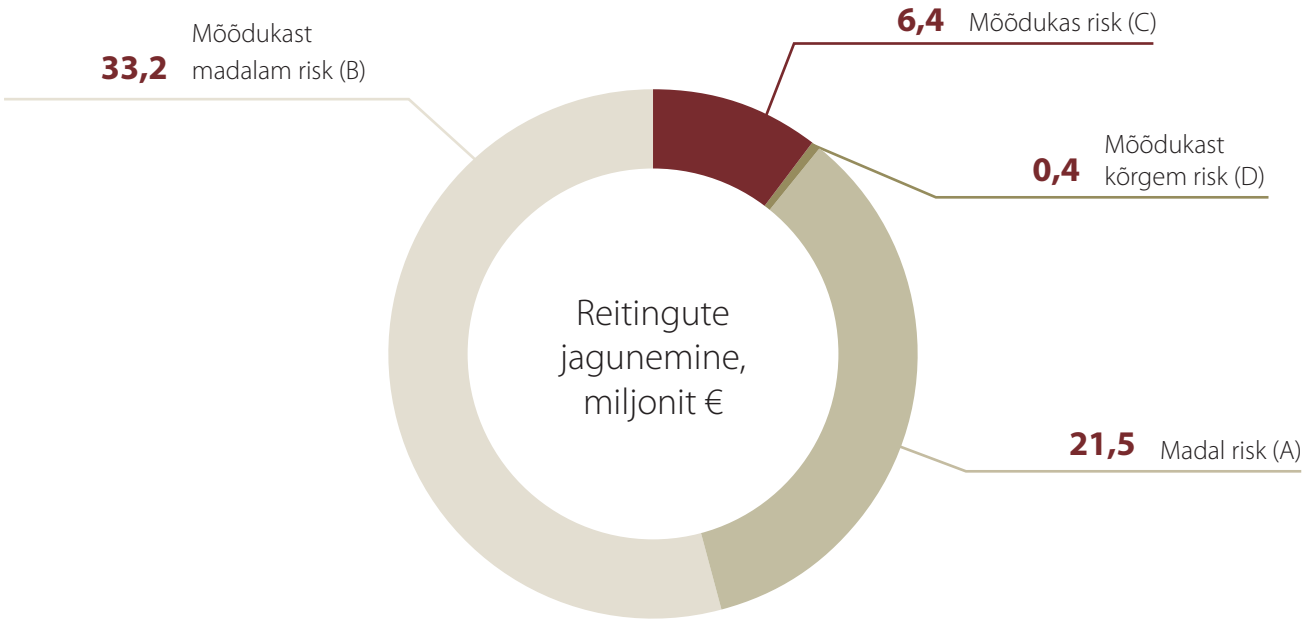

2020. aastal ega eelneval aastal ei olnud kõrge riski (E) ja maksejõuetuse (F) reitinguga laenunõudeid.

Krediidikomitee koondhinnangu alusel on kõik KIKi laenunõuded 2020. aasta lõpu seisuga toimivad. Kõik kliendid tasuvad oma kohustisi tähtaegselt ja laenud on piisavalt tagatud. Finantsaruannete ega muu info põhjal ei ole ilmnenud kahtlusi laenusaajate kohustiste täitmise suutlikkuse osas. KIKi laenusaajate krediidireitingud näitavad, et puudub vajadus laenunõuete alla hindamiseks.

Klientide rahulolu

Meie jaoks on oluline taotlejatele ja toetuse saajatele parima teenuse pakkumine. Selleks oleme oma klientidega aktiivses suhtluses ja küsime tagasisidet, et tõhustada KIKi pakutavaid võimalusi.

Oma klientide rahulolu mõõtmiseks kasutame rahvusvaheliselt tunnustatud ja Eestiski laialt kasutatud **soovitusindeksit** (NPS (Net Promoter Score)), mille juurutamisega möödunud aastal alustasime. See põhineb loogikal, et kui inimene kedagi või midagi oma sõbrale ja tuttavale soovitab, siis võtab ta omale justkui vastutuse soovitatu kvaliteedi eest. Seega soovitab ta ainult neid asutusi, mille heas teeninduses on ta ise kindel.

Saadame oma rahuloluküsimustikku klientidele **pärast toetuse rahastusotsuse saamist või mittesaamist** ning **pärast projektide lõpetamist**. 2020. aastal oli meie klientide rahulolu ehk **soovitusindeks 73%**.

Pikema ja põhjalikuma kliendiuuringu viime läbi iga kahe aasta tagant. Seda teeme taas 2021. aastal. 2019 oli klientide rahulolu taotlemise protsessiga 10-palli skaalal kõrge 7,9 ja projekti elluviimise etapis 8,3.

Samuti **uurime pärast infopäevi osalejatelt**, kas üritustelt saadud teave aitas neid taotlemise juures. Kokkuvõtvalt oli kõikide infopäevade osalejate tagasiside üritustele igati positiivne, st 5-pallisüsteemis 4,7 (2019 - 4,3).

Lisaks suhtleme oma klientidega nii kirjalikult kui ka koosolekulaua taga, kui näeme, et saame anda oma panuse projektide kvaliteetsemasse ja kiiremasse läbiviimisesse. Suhtume saabunud ettepanekutesse tõsiselt ning püüame nende põhjal oma protsesse veelgi parandada.

Klientide rahulolu
73%

Kliendi tagasiside:
Kiidan väga KIKi töötajate professionaalset ja meeldivat suhtlust ning vastutulelikkust, eriti viimase aasta viiruse-kriisi ajal!

Hinne infopäevadele
4,7

Foto: Anneli Seppel

ARENDUS JA KOOSTÖÖ

Foto: Anneli Seppel

2019. aastal alustas KIKis tegevust arengu- ja koostöökoda (AKO) eesmärgiga senisest aktiivsemalt toetusvajadusi ja võimalusi ühendada. AKO roll on KIKi tegevuste **finants- ja keskkonnamõju hindamine, uudsete projektide ja investeeringute käivitamine ning partnervõrgustike abil suurema keskkonnamõju saavutamine.**

Arendustegevused põhinevad poliitikadokumentide ja uuringute analüüsil, toetusmeetmete mõjuhindamisel ning partnervõrgustikest ja kliendinõustamistelt saadud infol. Esimesel tegevusaastal kaardistasime ning hindasime koos ministeeriumitega ära kõik riiklikest arengudokumentidest tulenevad **keskkonna- ja kliimavaldkonna toetusmeetmed**, erinevad siseriiklikud ja rahvusvahelised rahastusvõimalused ning sekkumise viisid, millega valdkonna arengut toetada.

Selle tulemusel leiame ja pakume välja turuvajadustele vastavaid toetusvõimalusi ning sisendit Euroopa Liidu uue 2021-2027 rahastusperioodi, taastefondi ning õiglase ülemineku fondi planeerimisse ja meetmete disaini. Meetmete kaardistuse tulemusel tekkis selgem arusaam, milliste valdkondadega, kuidas ja kellega fookustatult tegeleda.

Töötasime välja KIKi **mõõdikute ja mõjuhindamiste süsteemi**, et saada faktipõhist, süstematiseeritud ja paremini hoomatavat tagasisidet rahastustegevuse kvaliteedile. See võimaldab teha järeldusi seni tehtust, targemaid tulevikuotsuseid ning pakkuda sisukat infot meie tegevuse mõjust doonoritele, sihtgruppidele ja laiemale avalikkusele.

Fotod: KIK

Ka **võrgustikutööks** astusime samme mõtestatud koostöö ja lisandväärtuse saamise suunas. Meetmete kaardistuse protsessis lõime kontaktid viie ministeeriumi valdkondlike spetsialistidega ning 36 sihtgruppe esindava katusorganisatsiooni eksperdiga. Aasta lõpuks valmis **partnerorganisatsioonide andmebaas**, mille abil saab teemast ja töölõigust lähtuvalt käivitada rohekoalitsioone. Uuel aastal on käivitamisel sarnasel loogikal ekspertide andmebaas, kellega on meil võimalik rahastusvajadusi ja turutrendides peituvaid võimalusi analüüsida, saada tagasisidet tehtule ning soovitusi uute meetmete disainiks.

Septembrist alustasime **proaktiivsete kliendinõustamistega**, mis said alguse Euroopa otsetoetuste LIFE ja Innovatsioonifondi kliendikohtumistelt. Nende fondide puhul tuleb Eesti taotlejatel võistelda üle Euroopa toimuvates taotlusvoorudes teiste riikide taotlejatega vastavalt kehtestatud reeglitele ja dokumentidele. Aitame riigil suurendada teadlikkust nende fondide võimalustest ning nõustada taotlejaid suurema edu saavutamiseks. Töö käigus sai selgeks, et kliendid vajavad rohepöördega seoses **terviklikku ja konkreetsest probleemist lähtuvat lahenduste paketti**, mis võib tähendada mitme fondi ja meetme kombinatsiooni. Sellise teenuse pakkumiseks tuleb nõustamistesse kaasata KIKi töötajaid, aga ka partnereid ministeeriumitest ja teistest toetusi vahendavatest organisatsioonidest. Klientidele on lahenduste leidmisel **vajalikud meie keskkonna- ja kliimateemade eksperditeadmised ning kogemused** koos erinevate fondispetsiifiliste rahastuse põhimõtete ja finantsaspektide tundmisega.

Fotod: KIK

Panus toetuste väljatöötamisse

2020. aasta tõestas, et 2019. aastal **Keskkonnaministeeriumi haldusalasse liikumine oli õige samm**, sest see tihendas veelgi koostööd nii KIKi ja ministeeriumi vahel kui kogu haldusala asutustega. Jätkasime Keskkonnaministeeriumiga **kvartaalsete valdkondlike kohtumiste korraldamist,** et hoida ühist infovälja ja parandada meetmete planeerimist. Alates 2020. aastast korraldame selliseid kohtumisi ka seoses heitmekaubanduse kauplemissüsteemi toetustega. Kohtumiste korraldamise eest vastutab KIK.

Kuigi kuulume Keskkonnaministeeriumi haldusalasse, siis möödunud aastal viisime ellu lisaks veel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Siseministeeriumi ja Rahandusministeeriumi meetmeid. Meie tulevikusuund on, et oleme rahaallikate neutraalsed ning saame pakkuda oma teadmisi ja kogemusi kõikidele ministeeriumitele.

Toetusvahendite rakendamise mõju keskkonnaeesmärkide saavutamisele sõltub suurel määral õigusaktides sätestatud toetuse andmise tingimustest. Seetõttu soovime olla oma projektide menetlemise kogemusega ministeeriumitele sisuliseks koostööpartneriks ning teha ettepanekuid meetme määruste sisu osas, et sünniksid paremad ja sihitud toetused ja teenused, mis võtaksid arvesse turu vajadusi ja panustaksid maksimaalselt keskkonnaeesmärkide saavutamisse. **Esitame oma ettepanekud kõikide toetuse andmise tingimuste väljatöötamisel** ning voorude planeerimisel ja korraldamisel. Ettepanekud tekivad sisukast koostööst klientide ja partneritega, samuti kliendinõustamistelt - **meie tugevus on turuvajaduste tundmine.**

Näiteks valmistasime 2020. aastal ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi meetmetest **elektribusside ja taristu toetuse**, mille peamine eesmärk on transpordisektoris CO_2 emissiooni vähendamine ja elektritranspordi arengule kaasaaitamine. Toetuse avasime 2021. aasta alguses. Teiseks uueks tulijaks on rohelise vesiniku kasutuselevõtu toetus, mille eesmärk on **vesiniku kasutuselevõtt tervikahelas ehk vesiniku tootmine, ladustamine, tarnimine ja tarbimine transpordis**. Selle toetuse avame 2021. aasta kevadel. Samuti valmistasime muu hulgas Keskkonnaministeeriumi meetmetest ette **Euroopa Majanduspiirkonna toetusi**, mis aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele. Esimese taotlusvooru sellest meetmest avasime 2021. aasta märtsis, milleks oli kohalike omavalitsuste energia- ja kliimakavade koostamine.

Samuti viime ise organisatsioonis läbi töötube, et **anda töötajatele võimalus oma kogemuste pealt esile tuua parendamist vajavaid valdkondi**. Näiteks möödunud aastal arutlesime muu hulgas vesiniku ja targa linna teemadel.

Igal aastal viime ministeeriumite kontaktisikute seas läbi koostööküsitluse, et teaksime, kuidas KIKi teenustega rahul ollakse. Kokkuvõtvalt hinnati viiepallilskaalal **koostööd KIKiga hindele 4,53** (2019-4,47) ning **koostöö toetuse andmise tingimuste väljatöötamises sai hindeks 4,35** (2019-4,27).

Ministeeriumite hinne KIKiga koostööle
4,53

Ministeeriumite hinne toetuse andmise tingimuste väljatöötamisele
4,35

KIKI ENDA PROJEKTID

Foto: Anneli Seppel

Negawatt

Eelmisel aastal korraldasime juba kaheksandat aastat 18–30-aastastele noortele mõeldud roheideede konkurssi Negavatt ning kolmandat aastat I–VI klassidele mõeldud videokonkurssi mini Negavatt. **Saame sellega anda oma panuse noorte ja laste keskkonnateadlikkuse suurendamiseks ning innustada neid maailma muutma.**

Negavati konkursile laekus 61 ideed, mille esitajate seas oli nii gümnasiste, tudengeid kui ka juba töötavaid noori. Terve kevadhooaja toimus sisukas ja eriolukorrakohane virtuaalne töö edasipääsenud meeskondadega, et nende ideedest reaalsed projektid vormida.

Veebiülekandena toimunud uhkes superfinaalis selgusid parimatest parimad ning projektide elluviimiseks mõeldud auhinnarahade saajad.

1
10 000 €
EIMU

Kodumaine taimne piimajook

2
5000 €
LITHIUM-UP

Töökorras akuelementide väljaselgitamiseks mõeldud seade, mis võimaldab neid elemente taaskasutusse suunata

3
3000 €
CLEVERING

Nutikad prügikastid ja jäätmete sorteerimist õhutav mobiilirakendus

Fotod: Johan Viirok

Sügisel toimus kolmandat aastat **mini Negavati videokonkurss**, mille käigus ootasime lastelt klippe, **kuidas päästa autodesse uppuvat maakera**. Kahes vanusekategoorias (I–-III ja IV–VI klass) saabus konkursile **kokku 73 videot**. Auhinnaks oli mõlema kategooria kolmele parimale reisielamus mõne Eesti muuseumi, looduskeskuse, ettevõtte, elamuspargi külastamiseks või matka korraldamiseks.

I-III klassi vanusekategooria: **Tallinna 21. Kooli 1. b klass**, kes töötas välja kompostijõul sõitva tulevikuauto Forky.

IV-VI klassi vanusekategooria: **Rapla Keskkooli 5.a klass**, kes leiutas magnetjõul hõljuvad transpordikapslid ning roboti kapslite parkimiseks ja hooldamiseks.

Fotod: ERR

Raadi vanarehvid

Möödunud aasta üks suurim keskkonnategu oli kindlasti Raadi vanal lennuväljal pikemat aega seisnud **13 135 tonni vanarehvide likvideerimine ja lõppkäitlusesse suunamine.** 2019. aasta lõpus võttis Keskkonnaministeerium vastu otsuse, et Raadile ladustatud rehvid tuleb kõik lõppkäitlusse suunata. **Projekti vedamise sai endale ministeeriumi tellimusel KIK** ning tööd tegi riigihankel edukaks osutunud AS Ragn-Sells.

Ragn-Sells alustas tööd **möödunud aasta juulis**, mil alale toodi esimene diiselpurusti, hiljem lisandus teinegi. Vanarehvid hakiti kohapeal, laaditi kinnistesse haagistesse ning veeti Tormasse ja Sillamäe sadamasse. Tormas paigaldati rehvihake uue prügila drenaažikihti (5957 tonni) ja Sillamäe sadamast transporditi see laevadega Soome tsementitehastesse alternatiivkütuseks (6657 tonni). Lisaks eraldati ja võeti ringlusse 521 tonni rehvitraati.

Fotod: Tarmo Haud

Vaatamata mitmetele töö käigus ette tulnud tehnilistele tõrgetele suutis Ragn-Sells kõik vanarehvid ära purustada ja lõppkäitlusse suunata. Tööd lõppesid Raadil **18. detsembril** ning viimane kogus rehvihaket liikus Sillamäelt Soome veebruaris 2021.

Lisaks töö tegija hankimisele ja projektijuhtimisele hankisime **järelevalve teenuse** objekti tegevuste ja kaalumiste kontrollimiseks.

Altkaevandatud alad

Keskkonnaministeeriumi tellimusel viisime läbi hanke **suletud põlevkivikaevanduste varinguaukude ja -alade korrastamise analüüsi, tüüpprojektide ja tegevuskava koostamiseks**. Töö tegi inseneribüroo Steiger.

Projekti eesmärk oli prioritiseerida teadaolevad Ida-Virumaal altkaevandatud piirkondade varingualad ja -augud, koostada korrastamistööde tüüpprojektid, mida saaks edaspidi kasutada ühetaoliste varingute korrastamisel. Valminud tüüpprojektid võimaldavad riigil praeguseid ja ka tulevikus lisanduvaid varinguauke kiirelt ja operatiivselt korrastada. Sellega elimineeritakse ohud, mis on seotud inimeste või loomade varinguauku kukkumisega.

Valminud töös järjestati objektid korrastamise prioriteetsuse järgi. Esmajärjekorras on vajalik korrastada 12 objekti.

Loodusajakirjad

Selleks, et teaduspõhine keskkonna- ja metsandusteave leviks võimalikult laia sihtgrupini ning et meil oleksid järjepidevad ja sõltumatud allikad, kust seda ammutada, toetasime kuni aastani 2018 ajakirjade Eesti Loodus ja Eesti Mets väljaandmist keskkonnaprogrammi taotlusvoorust. Kaks aastat tagasi **korraldasime ajakirjade väljaandmiseks Keskkonnaministeeriumi soovil esimest korda riigihanked**, et järgida Euroopa Liidu riigiabi reegleid. Mõlema ajakirja väljaandjaks sai MTÜ Loodusajakiri. Möödunud aasta teises pooles viisime taas läbi hanked ning 2021. aasta alguses sõlmisime lepingud **ajakirja Eesti Loodus väljaandmiseks MTÜ-ga Loodusajakiri** ning ajakirja **Eesti Mets väljaandmiseks kirjastusega Vesuuv.**

- **Eesti Mets** edastab tasakaalustatult metsanduse teavet, tuues muu hulgas välja säästva metsanduse sotsiaalsed, kultuurilised, ökoloogilised ja majanduslikud aspektid. Eesti Metsa annab kirjastus Vesuuv välja kord kvartalis.
- **Eesti Looduse** kaudu tutvustatakse lugejatele teaduspõhiselt looduse mitmekesisust ja keskkonnaküsimusi. Ajakiri ilmub MTÜ Loodusajakiri poolt väljaantuna igal kuul.

Mõlemad ajakirjad on jaemüügist kättesaadavad, samuti saab neid tellida. Kolm kuud pärast Eesti Looduse ja kuus kuud pärast Eesti Metsa ilmumist on need täismahus tasuta loetavad aadressidel loodusajakiri.ee ja ajakirieestimets.ee. Ajakirjade kaubamärgid kuuluvad Keskkonnaministeeriumile.

Fotod üleval: Inseneribüroo Steiger | Foto all: KIK

Keskkonnasõbralik ettevõte

Ettevõtted saavad keskkonnasõbralikumaks muutumiseks väga palju ise ära teha. Mida enam nad roheteemadele tähelepanu pööravad, seda puhtam on ümbritsev elukeskkond. Seetõttu tõstabki Keskkonnaministeerium **aasta keskkonnasõbraliku ettevõtte konkursiga** esile neid, kes on järginud keskkonnasõbralikkuse põhimõtteid ja teinud positiivse mõjuga tegevusi. **KIK osaleb konkursi korralduses nii hindamise kui ka võitjale välja pandud 35 000-eurose auhinnarahaga.**

Jaanuaris kuulutati välja 2019. aasta konkursi nominendid, kelleks olid UpSteam Eesti OÜ, Eesti Pandipakend OÜ, Lindström OÜ ja Estonian Cell AS. Konkursil osales 24 ettevõtet. **2019. aasta keskkonnasõbralik ettevõte on AS Estonian Cell.**

Estonian Cell on hea näide traditsioonilisest puitmassi tehasest, kes järjepidevalt leiab lahendusi ja teeb investeeringuid, et toimetada keskkonnahoidlikumalt. Ettevõte sai keskkonnasõbraliku ettevõtte tiitli ka aastal 2014. KIKilt saadud auhinnaraha kasutas Estonian Cell oma tegevuse veelgi keskkonnasõbralikumaks muutmiseks.

Keskkonnasõbralik kohalik omavalitsus

Keskkonnasõbraliku kohaliku omavalitsuse konkursi eesmärk on tuua esile need kohalikud omavalitsused, kes on oma tegevusega panustanud negatiivse keskkonnamõju vähendamisse, väärtustanud looduslähedast elukeskkonda ning suurendanud elanike keskkonnateadlikkust. **Konkursi korraldas Keskkonnaministeerium möödunud aastal esmakordselt. KIK panustas hindamisse ning panime võitjale välja 50 000 eurot auhinnaraha**, millega saab piirkonda veelgi keskkonnasõbralikumaks muuta.

Fotod: Aron Urb

Konkursil osales **12 kohalikku omavalitsust**: Võru linn, Kanepi vald, Saku vald, Tõrva vald, Hiiumaa vald, Tartu linn, Keila linn, Paide linn, Saaremaa vald, Rakvere linn, Loksa linn, Harku vald.

Keskkonnasõbralik kohalik omavalitsus 2019 on Saaremaa vald, kelle roll oma piirkonna keskkonnasõbralikumaks muutmisel on märkimisväärne – nad on panustanud nii elanike keskkonnateadlikkuse suurendamisse, teinud mahukaid investeeringuid kui ka aidanud säilitada elurikkust. Lisaks auhinnarahale sai võitja võimaluse kasutada õunapuuõiega kujundatud märgist „Aasta keskkonnasõbralik kohalik omavalitsus 2019".

Samuti tunnustasime koos Keskkonnaministeeriumiga konkursi nominente Rakvere linna ja Tartu linna. Tänukirja said Võru ja Keila linn

RISKIJUHTIMINE

Foto: Tõnn Tuvikene

Riskijuhtimine, järelevalve ja pettuste ennetamine

Järelevalve toetuse kasutamise üle aitab tagada toetuse nõuetekohase ja eesmärgipärase kasutamise. Toetuste suunamisel on oluline hoida ära selle väärkasutus, sh pettused juba enne nende toimepanekut. Väärkasutuse ennetamine on tõhusam kui tagajärgedega tegelemine.

Selleks rakendame:

- **Hangete eelkontrolli**, mis võimaldab toetuse saajatel teha hankedokumentides parandused enne, kui rikkumised realiseeruvad ja omandavad finantsmõju.
- **Hangete järelkontrolli** juba sõlmitud hankelepingutele.

Hankemenetlust kontrollime võimalusel juba enne väljamakseid, et võimalik finantskahju oleks minimaalne.

KIKi järelevalve toetuse saaja üle on kolmeastmeline (kolm kaitseliini):

01 **Projektikoordinaatorid** nõustavad toetuse saajaid, kontrollivad kõiki projektide väljamakseid ja hankeid ning projekte kohapeal.

02 **Järelevalvespetsialistid** kontrollivad riskipõhiselt eelkõige suurima riskiga projekte ning lisaks teevad juhuvalimi põhjal pistelist kontrolli.

03 **Siseaudit** annab juhtkonnale ja nõukogule sõltumatu hinnangu järelevalve süsteemi piisavuse kohta.

Toetuste rakendamisel rikutakse jätkuvalt kõige sagedamini hangete reegleid.

2020. aastal jätkasime juhtimis- ja kontrollisüsteemi riskide hindamist. Lisaks hindasime valdkondade kaupa võimalike pettuste riske. Täiendavalt analüüsisime kriitilisi tööülesandeid, et tagada kõigi oluliste protsesside ja ülesannete järjepidevus.

Oleme hinnanud seoses **koroonaviiruse levikuga projektide ärajäämise ja edasilükkumise riske**. Kokkuvõtvalt saame täheldada mõningast mahajäämust, kuid tavapärasest suuremat mõju me ei ole tuvastanud.

Foto: Anneli Seppel

Sise- ja välisauditid

2020. aastal olid riskipõhisest tööplaanist lähtuvalt sise- ja välisauditi kindlustandvate töödega kaetud järgmised valdkonnad:

- struktuuritoetused (pettuseriskide juhtimine)
- keskkonnaprogramm (kiireloomuliste taotluste menetlus)
- Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra programm (EMP)
- IT turbe korraldus (ISKE rakendamine)
- raamatupidamisarvestus
- tehingute seaduslikkus (riigihangete seadus)
- tulenevalt korruptsioonivastase seaduse nõuetest KIKi juht- ja kontrollorganite liikmete ja töötajate ärihuvide kontroll

Struktuuritoetuse projektiauditeid teeb auditeeriv asutus (Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond), kes valib auditeeritavad projektid välja statistiliste meetoditega. **2020. aastal on lõpetatud 9 projektiauditit, mille auditeeritud kulude maht ulatus 8,7 miljoni euroni.**

Projektiauditite käigus toodi välja mitteabikõlblikke kulusid **48,2 tuhat eurot**. Enamus finantsmõjust tulenes tähelepanekutest, mis puudutasid riigihangete seaduse nõuete järgimist kvalifitseerimistingimuste seadmisel, hankelepingu muutmist ning riigihangete seaduse üldpõhimõtete järgimist.

Projektiauditite tulemustele tuginedes saab väita, et projektides püstitatud eesmärgid on saavutatud ning projektide rahastamisele ja elluviimisele seatud nõudeid on toetuse saajad olulises osas järginud.

Kokkuvõttes moodustas projektiauditite käigus tuvastatud abikõlbmatute kulude osakaal 0,55% auditeeritud kogukuludest, mis on jätkuvalt üldiselt aktsepteeritud piirmäärast (2%) oluliselt madalam.

Auditite ja nõuandvate tööde tulemustele tuginedes on siseauditil veendumus, et KIKi juhtimis- ja kontrollisüsteemid olulises osas toimivad, kuid neis on üksikuid puudusi, mis vajavad parandamist. 2021. aastal jätkub personalivaldkonda reguleeriva sisemise dokumentatsiooni uuendamine (koolitus- ja kompetentsisüsteem), struktuuritoetuste projektides jätkuvalt vajavad tähelepanu piiravad kvalifitseerimistingimused toetuste saajate hangetes ning riigiabireeglite täitmise kontroll, keskkonnaprogrammis on võimalik otsustamisprotsessi tõhustamine (eelduseks on keskkonnatasude seaduse muutmine).

Kokku **9** auditit, auditeeritud kulud **8,7** miljonit, mitteabikõlblikke kulusid **48,2** tuhat eurot ja veamäär **0,55%** auditeeritud kuludest.

Õigusvaidlused

Õigusvaidlused moodustavad kõigi finantseeritud projektide koguarvust ja mahust väga väikese osa. KIKi hinnangul puudub õigusasjadel märkimisväärne mõju aruandes esitatud näitajatele. Kui kohtuvaidlustest järeldub, et toetuse saajal on õigus toetust saada, siis rahastatakse asjaomaseid projekte toetuste eelarvetest ning õigusabikulud on ette nähtud KIKi tegevuskulude eelarves.

2020. aastal ei kaotanud KIK ühtegi kohtuvaidlust, millel oleks oluline mõju eelarves esitatud näitajatele. 2020. aastal lõppes **Baltic Hardwood Industries OÜ** pankrotimenetlus. KIKi nõue seoses keskkonnaprogrammist rahastatud projektiga summas 198 764 eurot jäi täies ulatuses rahuldamata, kuna vara müügist jagus vaid pandiga tagatud nõude osaliseks rahuldamiseks. KIKi nõue tunnistati 2021. aasta alguses lootusetuks.

Pooleliolevad kohtuvaidlused

- KIK tegi struktuurivahenditest rahastatava **RMK** looduskaitse TORT-is (toetus riigi tegevuseks) kaks tagasinõude otsust põhjusel, et hankes oli seatud MATER (maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registri) registreeringu nõue. Hiljem rakendama hakatud riigihangete seaduse tõlgenduse kohaselt ei loetud seda vastavalt Rahandusministeeriumi seisukohale enam õiguspäraseks. RMK on mõlemad otsused halduskohtus vaidlustanud.
- Struktuurivahenditest toetuse saaja **Koeru Kommunaal AS** (praeguseks nime muutnud Järva Haldus AS) on vaidlustanud halduskohtus vastavalt Rahandusministeeriumi seisukohale esitatud tagasinõude seoses teatavate riigihangete seaduse nõuete rikkumisega. Tagasinõutav summa oli 93 799 eurot. Halduskohus tegi märtsis 2021 otsuse, millega jättis tagasinõude otsuse kehtima 11 136 euro osas, ülejäänud summa ulatuses tagasinõude otsus tühistati.
- Struktuurivahenditest toetuse saaja **MTÜ Undla Vesi** on vaidlustanud halduskohtus KIKi otsuse tühistada varasem rahastamisotsus, kuna projekti elluviimine on ebatõenäoline. Halduskohus tegi märtsis 2021 otsuse MTÜ Undla Vesi vaidlustus rahuldada. Sellest tulenevalt kaalume edasisi samme.
- Pooleli on **MTÜ Luhavälu** pankrotimenetlus (KIKi nõue seoses keskkonnaprogrammist rahastatud projektiga ca 36 000 eurot). Menetluse käigus peetud tagasivõitmise vaidlus on lõppenud kompromissiga, mille tulemusena tasus MTÜ endine juhatuse liige pankrotivarasse 3000 eurot. Sellest läheb võlausaldajate vahel jagamisele 1529 eurot, millest KIKi osa on 1146 eurot.

Foto: Tõnn Tuvikene

ORGANISATSIOON

Foto: Kerli Halliste

Juhtimine

NÕUKOGU

KIKi kõrgeim juhtimisorgan on nõukogu, kes kavandab sihtasutuse tegevust, korraldab juhtimist ja teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogus on üheksa liiget, kellest neli nimetab Riigikogu oma otsusega keskkonnakomisjoni ettepanekul ja neli liiget määrab keskkonnaminister, kellest üks määratakse rahandusministri ettepanekul. Keskkonnaminister on sihtasutuse nõukogu liige oma ametikoha järgi.

2020. aastal juhtis KIKi nõukogu tööd Rene Kokk, seoses keskkonnaministri vahetusega aasta lõpus sai nõukogu esimeheks Rain Epler. 2020. aastal olid nõukogu liikmeteks Robert Kiviselg, Arne Tilk, Merry Aart, Igor Kravtšenko, Kalvi Kõva, Priit Sibul, Lemmi Oro ja Valeri Korb.

KIKi nõukogu pidas 2020. aastal viis koosolekut. Olulisemad teemad, mida nõukogu koosolekutel käsitleti:

- **11. veebruar:** 2019. aasta tegevuseesmärkide täitmise hindamine, juhatuse reglemendi muutmine, keskkonnaprogrammi 2020. aasta taotlusvooru väljakuulutamine ja keskkonnasõbraliku kohaliku omavalitsuse konkursi läbiviimise kinnitamine.
- **22. aprill:** 2019. aasta majandusaasta aruande kinnitamine, struktuuri kinnitamine, keskkonnahariduskeskuste õppematerjalide loomise ning soetamise taotlusvooru väljakuulutamine.
- **16. juuni:** keskkonnaprogrammi 2020. aasta otsuste kinnitamine.
- **13. oktoober:** konkursi Negavatt korraldamise heakskiitmine, loodusajakirjade Eesti Loodus ja Eesti Mets väljaandmise korraldamine.
- **15. detsember:** nõukogu esimehe valimine, 2021. aasta tegevuseesmärkide ja eelarve kinnitamine, keskkonnaprogrammi 2021. aasta taotlusvoorude väljakuulutamine.

Koosolekutel olid alati arutlusel ka keskkonnaprogrammi laekunud kiireloomulised taotlused, kaasrahastused, projektide muudatusettepanekud ning rahastamisotsused.

Foto: Tõnn Tuvikene

AUDITIKOMITEE

KIKi auditikomitee koosneb kolmest liikmest. Auditikomitee ülesanne on nõukogu nõustamine raamatupidamise, audiitor-kontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve, eelarve koostamise ja majandusaasta aruande kinnitamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas. Auditikomitee juhib siseauditi funktsiooni tööd.

2020. aasta lõpu seisuga kuulusid KIKi auditikomiteesse Merry Aart (esimees), Heli Jalakas ja Lemmi Oro.

JUHATUS

KIKi juhatuse ülesanne on sihtasutust juhtida ja esindada, juhatus on üheliikmeline. KIKi juhatuse liige ehk juhataja on Andrus Treier.

Foto: Anneli Seppel

Organisatsiooni funktsioonid ja juhtimine

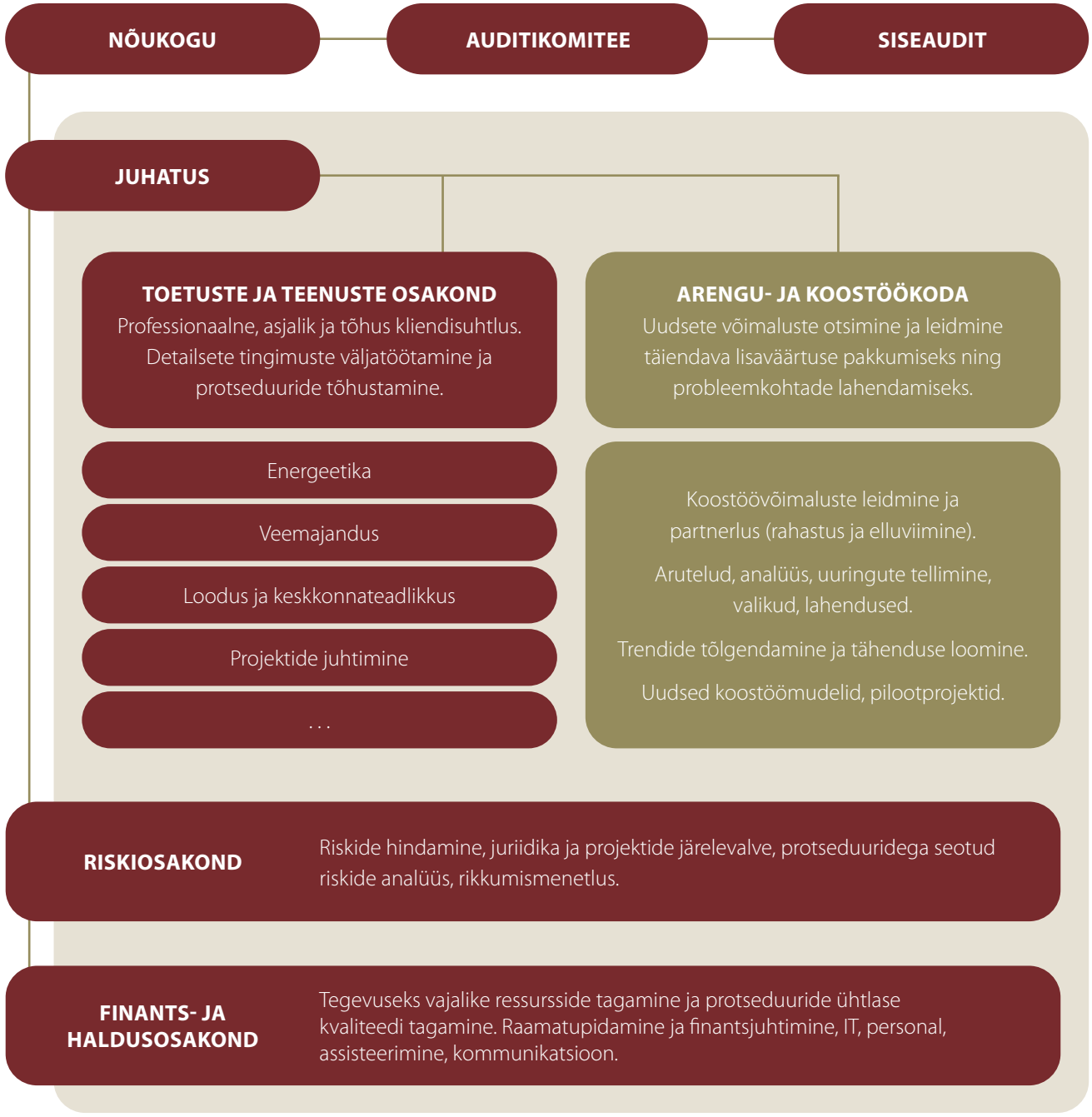

Meeskond

Eesmärke ja häid töötulemusi saavutame ühtse ja motiveeritud meeskonnana. 2020. aasta lõpu seisuga töötas KIKis 54 inimest (aasta keskmine töötajate arv 57) ning töötajate keskmine vanus on 42 aastat. Möödunud aasta lõpu seisuga töötas 17 KIKi töötajat väljaspool Tallinna ja Harjumaad.

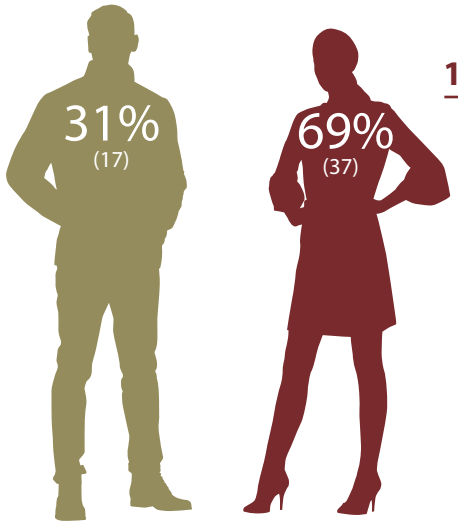

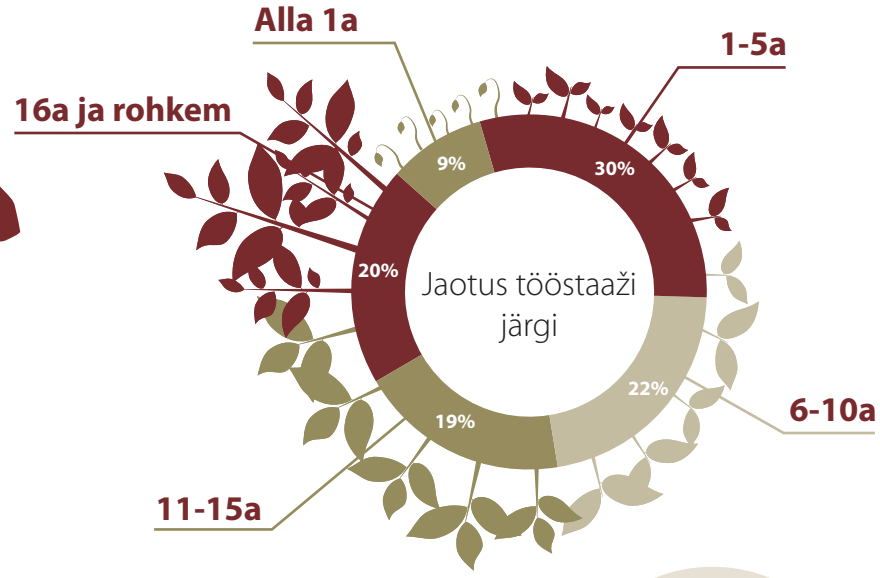

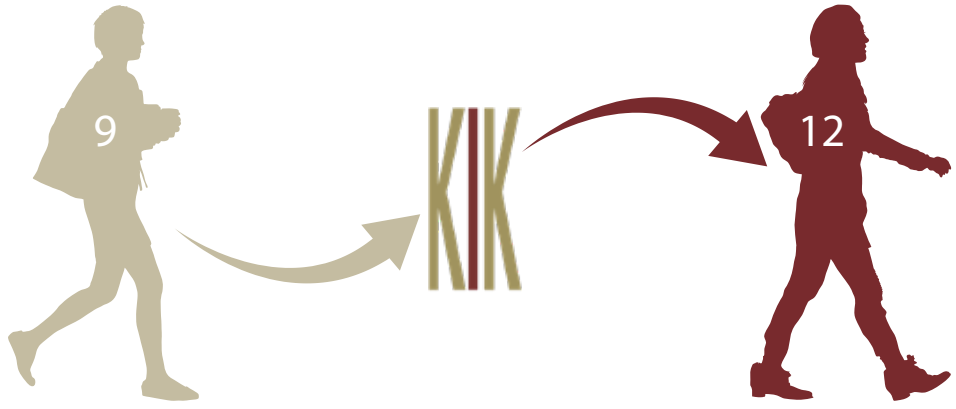

Keskmine KIKi töötaja tööstaaž on **9,1** aastat.

Möödunud aastal lahkus 12 ning tööle asus 9 uut inimest. Hetkel kasvatavad 7 meie kollektiivi töötajat kodus väikeseid lapsi.

Ühisüritused ja töötajate areng

2020. aastal toimusid koroonaviiruse leviku tõttu kollektiivi seas väga hinnatud **ühisüritused pisut teistmoodi**. Pidime meeskonnatunde loomiseks leidma **uued formaadid ja võimalused**. Näiteks jagasime eriolukorra ajal iga nädal siseveebis pilte, kuidas meil läheb kodukontorites koos peredega töötamine ja õppimine. Assistente üllatasime sekretäride päeval ukse taga lillekimpudega. 11. mail KIKi 20. juubelil pidasime maha uhke virtuaalse sünnipäevapeo, kust ei puudunud elav muusika ja tants.

Esimene võimalus pärast eriolukorda **kolleege silmast silma** näha avanes augustis, kui traditsiooniliste **suvepäevade asemel annetasime aega Klooga rahvamaja ja noortekeskuse seinte värvimiseks**. Kõikidel osakondadel õnnestus suvel ja sügisel oma meeskonnapäevad korraldada. Septembris korraldasime KIK20 konverentsi.

Koroonaviiruse leviku tõusu tõttu pidasime jõulupeo **taas virtuaalselt**, kuid kogesime, et põnevate esinejate ning väikeste üllatustega saab ekraanide vahendusel teha meeleoluka ja motiveeriva ürituse, mis andis positiivse laengu pikaks ajaks. Ei puudunud ka traditsioonilised kolleegipreemiad.

Pakume oma meeskonnale võimalust ennast **täiendada erinevatel koolitustel**, et töö oleks huvitav, väljakutseid pakkuv ja arendav. Töö tulemused võtame igal aastal kokku **arenguvestlustel**, kui seame uueks aastaks iga töötaja sihid ja eesmärgid. 2020. aastal alustasime **regulaarsete 1-1 vestlustega**.

Peame oluliseks töötajaid **õigeaegselt informeerida nõukogu ja juhtkonna otsustest** nii siseveebis Pesa kui ka osakondade koosolekutel. Möödunud aastal saime kokku kolmel üldkoosolekul, et tähtsamaid teemasid arutada ja selgitada.

- **Veebruaris** tutvustasime 2019. aasta lõpus valminud erinevaid rahulolu-uuringuid, AKO meeskonnal täitus nn 100 päeva ning rääkisime, kuhu oleme jõudnud ning mis edaspidi plaanis on.
- **Mais** tutvustasid juhid virtuaalsel üldkoosolekul oma valdkonna eesmärkide täitmist ja edasisi plaane.
- **Oktoobris** olid fookuses töötajate areng ja selle lahti mõtestamine, kommunikatsioonistrateegia tutvustamine ja tähendus iga töötaja jaoks.

Foto: Aron Urb

Töökeskkond

2020. aasta märksõnaks töökeskkonnas on kahtlemata koroonaviirus. Oleme kasutanud kaugtöö võimalusi juba mitu aastat ning omame kaugtöö märgist, seetõttu ei olnud meil vaja seoses kehtestatud eriolukorraga täiendavaid infotehnoloogilisi lahendusi leida - meil oli võimekus ja valmisolek juba olemas. Küll aga pidime kohanema kõik uue elukorraldusega nii tööl kui kodudes. Harjuda tuli üksinda töötamise, veelgi oskuslikuma ajaplaneerimise, kaamera ees koosolekute pidamise ja kõige muuga. Algul oli see muidugi keerukam, aga ajapikku paranesid oskused ning aasta lõpus tõdesime, et kõik toimis.

Viisime läbi **töökeskkonna riskide hindamise** kõigis KIKi kontorites, mille käigus analüüsisime lisaks muudele ohuteguritele ka psühhosotsiaalseid riske. Töökeskkonna ohutegurite hindamisel ei avastatud ühtegi väga suure ega suure riskitasemega ohutegurit. Riskianalüüside põhjal koostasime tegevuskava töökeskkonna parendamiseks.

Meie inimesed on **keskkonnateadlikud** ja **vastutustundlikud** ning loodussõbralik käitumine on iseenesest mõistetav. Prügi sorteerimine nii kodus kui kontoris ja jalgrattaga tööl käimine on igapäevased. Aktiivses kasutuses on sporditoetus ning KIKi Tallinna kontori tervisetuba, kus saab ennast tööpäeva vältel kas massaažitoolis või võimlemisega turgutada.

Samuti on KIKi **asjaajamine paberivaba** - seda nii asutuse sees kui ka toetuse saajate jaoks. Toetuste taotlemine ja projektide menetlemine käib andmesüsteemis KIKAS ja E-toetus, dokumendihaldussüsteemis Webdesktop ning kasutame e-arveid.

Fotod: KIK

Infotehnoloogia

Viisime kevadel kõik **virtuaalserverid riigipilve majutusse.** Selle tulemusena on tagatud meie jätkusuutlik teenuste majutus ja kuluefektiivsus maksame ainult kasutatud serverimahu eest.

Seoses DIGIDOC teenuse sulgemisega 2020. aasta sügisel arendasime keskkonnaprogrammi taotlussüsteemile KIKAS uue sisselogimise ja allkirjastamise lahenduse. Võtsime kasutusele riigi teenused SiGa ja TARA.

Novembris võtsime kasutusele meie vajadusi arvestava **uue dokumendihaldussüsteemi Webdesktop**, mis aitab kiirendada nii majasisest töökorraldust kui ka taotluste menetlust.

Seoses Drupal7 platvormi vahetusega hankisime partnerid uue siseveebi ja Negavati kodulehe loomiseks. Siseveeb valmis 2021. aasta veebruaris ning Negavati uus koduleht saab avalikuks sügisel.

Alustasime taotlussüsteemide KIKAS ja SFOS andmete integreerimisega parema andmeanalüüsi loomiseks. Selleks lõime SFOS-i andmete automaatse laadimissüsteemi andmeaita ja Power BI andmemudelid raportite koostamiseks. Tööd jätkuvad 2021. aastal.

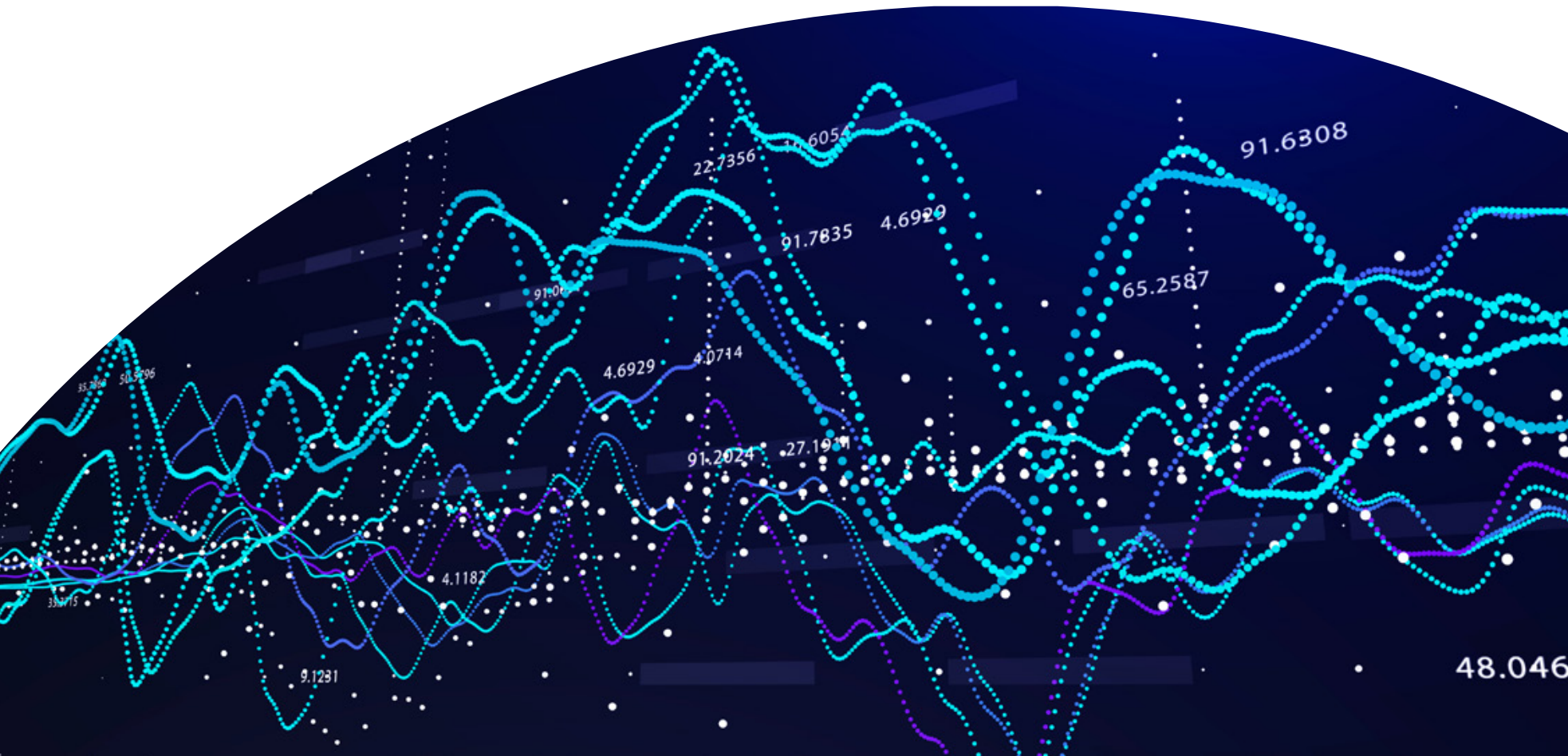

Kommunikatsioon

Möödunud aasta oluline verstapost oli **KIKi kommunikatsioonistrateegia 2021-2024 koostamine**, mille eesmärk on KIK ümber positsioneerida keskkonnarahastuse korraldajast keskkonna- ja kliimavaldkonna rahastuseksperdiks. Strateegia loomisesse oli kaasatud kogu töötajaskond.

2020. aasta oli KIKile meedias edukas. **Kokku saime kajastusi, kus KIKi erineval moel mainiti, 2387** (2019. oli kajastusi 2060). Lisaks sellele, et toetuse saajad peavad alati KIKi kui rahastusallikat mainima, mängis kindlasti meediakajastuste arvu juures rolli meie enda **aktiivne meediatöö**. 2020 saatsime välja **64 pressiteadet** ning algatasime või kirjutasime hulganisti artikleid ja andsime intervjuusid.

29. juulil korraldasime koos Keskkonnaministeeriumi ja Ragn-Sellsiga **Raadi vanal lennuväljal suure pressiürituse**, kus andsime avapaugu Raadi vanarehvide koristusele. Kohal olid kõik olulisemad meediaväljaanded ning teema sai palju kajastust.

24. septembril kutsusime kõik oma head partnerid kokku lauluväljaku klaassaali, et **KIKi 20. juubeli konverentsil** arutada, kuidas tasakaalustatult arendada loodus- ja ettevõtluskeskkonda. Konverentsil astusid oma mõtetega üles Todd Khozein, Eva Truuverk, Aveliina Helm, Kaupo Vipp, Maive Rute ja Robert Kitt ning KIKist Andrus Treier, Helen Sulg ja Antti Tooming. Üritusel järgisime täielikult Terviseameti reegleid ning tagasime külastajate turvalisuse seoses koroonaviiruse levikuga. Neile, kes kohale tulla ei soovinud, tegime konverentsist salvestused.

2020. aastal korraldasime valdavalt veebi vahendusel klientidele **14 infopäeva ja -seminari**, kus tutvustasime nii enda taotlusvoorusid kui ka LIFE programmi ja Innovatsioonifondi otsetoetusi Euroopast. Osalejate **tagasiside üritustele oli igati positiivne**, täpsemalt 5-pallisüsteemis 4,7. Lisaks astusime ekspertidena üles mitmete **partnerite seminaridel**.

Sotsiaalmeedias jätkasime meie tegevuse ja organisatsiooni, taotlusvoorude ja valminud projektide tutvustamist. Lisaks juba kasutusel olevatele Facebookile, Instagramile ja YouTube´ile kajastame oma tegemisi nüüd LinkedInis. Lisaks on meil konkreetsete sihtgruppide kõnetamiseks roheideede konkursi Negavatt Facebooki ja Instagrami konto ning LIFE Eesti Facebooki leht.

Fotod: Aron Urb, KIK

Ühiskondlik panus

KIK **omab vastutustundliku ettevõtte sertifikaati** ja pronkstaseme kvaliteedimärgist, mis antakse asutustele, kelle jaoks on oluline keskkondlik ja sotsiaalne mõju ehk jalajälg, mille ettevõte oma tegevusega jätab.

KIK kuulub **„Annetame aega" võrgustikku**, mille eesmärk on anda töötajatele aastas vähemalt üks tasustatud vaba päev heategevuseks. Kuna meie tunnuslause on Homse hoidjad, siis soovime anda oma vabatahtliku panuse just keskkonna heaks. Juba traditsiooniliselt teeme seda KIKi sünnipäeval maikuus. Möödunud aastal ei olnud see võimalik eriolukorra tõttu, kuid meil õnnestus koguneda suvel, kui koroonaviiruse nakatumisnäitajaid olid madalad. Meie abiga sai **Klooga kultuurimaja ja noortekeskus uue värske välimuse.**

Aitame **noorte ja laste keskkonnateadlikkust suurendada** ning innustada neid maailma muutma. On ju tänased noored meie homsed otsustajad. Seetõttu korraldasime juba seitsmendat aastat 18–30-aastastele noortele mõeldud **roheideede konkursi Negavatt** ning kolmandat aastat I–VI klassidele mõeldud **videokonkursi mini Negavatt**. Esmakordselt tegime Negavati koolituspäeva Junior Achievementi õpilasfirmadele, et **õpetada noortele ettevõtjatele vastutustundlikkust ja keskkonnahoidu**. Samuti osalesime novembris rahvusvahelisel noorte roheideede häkatonil Empowering Youth: Green Together, kus andsime ühe vabapääsme Negavati konkursi 20 parima hulka.

Oma osa ühiskonna heaks anname ka **keskkonnasõbraliku ettevõtte ja kohaliku omavalitsuse konkurssidel**, kus osaleme nii korraldamisel ja hindamisel, kui ka panime võitjatele välja vastavalt 35 000 ja 50 000 eurot, et toetada nende edasisi samme keskkonnahoius. Möödunud aastal said tunnustuse Estonian Cell AS ja Saaremaa vald.

Lisaks on KIKi töötajad varmad **osalema kõiksugustes avalikes kampaaniates**. Näiteks möödunud aastal võeti aktiivselt osa Maailmakoristuspäeva ja „Meri algab siit" koristustalgutest või aialinnuvaatluse päevadest. Samuti ollakse järjepidevalt doonoriks.

Fotod: Kerli Halliste, KIK

KUIDAS TÄITSIME 2020. AASTA EESMÄRGID?

Foto: Tõnn Tuvikene

Vaatamata koroonaviiruse levikust põhjustatud ebaselgele olukorrale ja sellega seotud väljakutsetele on 2020. aasta eesmärgid olulises osas täidetud ning sihttasemed saavutatud.

Ellu on viidud mitmeid organisatsiooni arengu seisukohalt pikemas perspektiivis olulisi tegevusi nii tulevikus rakendatavate meetmete kui ka töökorralduse, personali, kommunikatsiooni ja IT osas.

Organisatsioon tervikuna toimib, valitseb hea ja tegus õhkkond. Toetuse saajate rahulolu KIKi tegevusega on kõrge.

Eesmärk	Täitmine
Peamine	
Organisatsiooni tõhus toimimine. Rollid organisatsioonis on selged, töö sujub, olulisi KIKi tegevusest sõltuvaid tagasilööke ei esine.	Organisatsioon tervikuna toimib, valitseb hea ja tegus õhkkond, suhted oluliste partnerite ja klientidega on head ning KIKi avalik kuvand on positiivne.
Eestis KIKi osalusel rakendatavate meetmete paketi määratlemine koostöös Keskkonnaministeeriumi, teiste ministeeriumite ja asjasse puutuvate osapooltega. Meetmete pakett määratletud.	Aasta jooksul on peetud konsultatsioone nii ministeeriumite kui ka teiste keskkonna- ja kliimavaldkonna oluliste partneritega ning tervikuna on rakendatavate meetmete paketi sisu osas põhimõttelised kokkulepped olemas.
Kuidas eelnevat saavutame?	
Valdkonnas pakutavate meetmete ülevaade. Eesti jaoks huvipakkuvate meetmete täpsem kirjeldus koostatud. Kliima- ja keskkonnafondi võimalik struktuur ja mahud kirjeldatud.	Aasta esimeses pooles kaardistati ja süstematiseeriti kõik Eestis pakutavad või planeeritavad enam kui 370 keskkonna- ja kliimavaldkonna meedet ning koostati algne arusaam võimaliku kliima- ja keskkonnafondi põhimõtetest.
Arengu- ja koostöökoja meeskonna tööle rakendamine. Meeskond komplekteeritud, rollid selged, tegevused viiakse ellu plaanitult.	Meeskond on komplekteeritud ja tegutseb aktiivselt.

Eesmärk	Täitmine
Rahvusvahelise ja Eesti partnerlusvõrgustiku ning vastastikuste huvide kaardistamine. Rakendamiseks piisavalt detailne ülevaade koostatud, oluliste partneritega suhted sõlmitud.	Võrgustik on kaardistatud, sõlmitud on hulk olulisi kontakte ning partnerlustega jätkatakse kvartaalsete tööplaanide alusel.
Keskkonnavaldkonna meetmete ettevalmistus tõhus, sh uued meetmed ja seniste meetmete tõhustamine. Välja on töötatud vähemalt 3 uudset meedet. Tõhustatud meetmete ja protseduuride arv enam kui 10.	Välja töötati **6 uut** või uudset meedet ja tõhustati **9 meetme** tingimusi, kinnitati **9 oluliselt** täiendatud protseduuri.
Tõhus tegevus	
Teenustega rahulolumäär hea. NPS tase hea, määratletud täpsem sihtmäär.	Ministeeriumite rahulolu KIKiga koostööle on jätkuvalt väga kõrge: üldine rahulolu hinnati viiepalliskaalal hindele **4,53** (2019 oli 4,47), koostöö toetuse andmise tingimuste väljatöötamisel sai hindeks **4,35** (2019 oli 4,27). Aasta jooksul töötati välja NPS (Net Promoter Score) esitamise põhimõtted ning kõigile toetuse taotlejatele esitatakse vastav küsimustik. NPS skoori sihttasemeks on seatud 70%. 2020. aasta keskmine NPS tase oli kõrge **73%**.
Terviklik riskide haldus. Riskide maandamine on tõhus, kontrollitoimingute maht ja sagedus lähtuvalt riskihinnangutest määratletud, veamäär alla 2%.	Riski- ja kvaliteedijuhtimise raamistik ja põhimõtted toimivad, vajalikud riskide hindamised ja kontrolliprotseduurid on läbi viidud. 2020. aasta veamäär oli madal, vaid **0,55%.** Ka viie aasta keskmine veamäär on vaid 0,78%.

Eesmärk	Täitmine
Toetuste väljamakseid kokku 125 miljonit eurot.	Väljamaksete maht oli vaatamata koroonaviirusest tulenevatele mõjudele 126,2 miljonit eurot.
Mõõdikute süsteemi väljatöötamine. Terviklik mõõdikute süsteem on välja töötatud.	Kõikide tegevusvaldkondade jaoks sobilikud ja vajalikud peamised mõjumõõdikud on määratletud, sh: • CO_2 heitme vähenemine ja sidumine, • taastuvenergia kasutuselevõtt, • energia ja ressursi kokkuhoid, • jäätmete liigiti kogumine ja ringlussevõetavad ressursid, • reostuskoormuse vähenemine, • taastatud või säilitatud looduskeskkond, • keskkonnaharidus ja -teadlikkus.
Strateegiast lähtuv meeskonna arengu- ja koolitussüsteem on rakendatud.	Aasta jooksul vaadati üle mitmeid personali puudutavaid kordasid ja protsesse ning viidi koos töötajatega läbi arutelusid nende asjakohasuse üle. Oluliselt täiendati palga- ja motivatsioonisüsteemi põhimõtteid, samuti täpsustati arenguvestluste läbiviimisega seonduvat, et muuta süsteem terviklikumaks ja töötajatele mõistetavamaks ning lähtuda senisest selgemalt organisatsiooni väärtustest.
Tööjõu vabatahtlik voolavus on kontrolli all, jääb alla 10% aastas. Loodud täiendavaid töökohti väljapoole Tallinna ja Harjumaad vastavalt riigisektoris kehtestatud juhistele, mille kohaselt eelistatakse ametikohtade täitmisel värbamist väljapoole Tallinna ja Harjumaad, kui töö iseloom seda võimaldab.	Tööjõu vabatahtlik voolavus 2020. aastal oli **5,56%**. 2020. aasta lõpu seisuga on väljapool Tallinna ja Harjumaad 17 töökohta (2019 oli 14). 2020. aastal värvatud inimestest 5 elavad väljapool Harjumaad.

MIDA TOOB AASTA 2021?

Foto: Tõnn Tuvikene

Lähtuvalt KIKi strateegiadokumendist, organisatsiooni tegevustest ja toetusmeetmete pakkumisel kujunenud olukorrast ning teadaolevatest kavadest kinnitas KIKi nõukogu 15. detsembril 2020 eesmärgid aastaks 2021.

Aastal 2021 on KIKil kolm peamist tegevussuunda

Tegevus	Eesmärk
1.Tõmbame meetmed käima! KIK on määratud olulise hulga toetusmeetmete rakendajaks aastatel 2021 ja edaspidi, esimesed toetusmeetmed on edukalt välja kuulutatud või avamiseks valmis.	• KIK on määratud rakendajaks vähemalt 20 meetmele, neist 5 on olemuslikult uudsed. • Välja kuulutamiseks on valmis 5 meedet, ülejäänute osas käib aktiivne töö.
2. KIK on tuntud ja tunnustatud kui asjatundlik, proaktiivne kliendinõustaja ning partner	
2.1 Uute koostöövormide otsimine ja meetmete välja töötamine spetsiifilisemates valdkondades.	• Käivitatud on 5 uudset koostööprojekti, -mudelit või sõlmitud partnerluslepet. • Nõustamise tulemusel on esitatud 10 taotlust Euroopa Liidu otsetoetuste süsteemi. • Läbi on viidud 5 koostööseminari, toimunud 5 esinemist konverentsidel, avaldatud 6 artiklit.
2.2 Rahulolu KIKi tegevusega on hea, koostöö ministeeriumitega on aktiivne ja sujub hästi.	• Kliendirahulolu: NPS-i tase on 70%, kliendiuuringu põhjal on rahulolumäär 80%. • Ministeeriumite võtmeisikute uuringu põhjal on koostööga rahulolumäär 85%.
3. Töö kiire ja korralik!	• Toetuste väljamakseid on kokku 110 miljonit eurot.
3.1 Tõhusad protseduurid: järjepidev meetmete ja protseduuride arendus nende tõhustamiseks, jooksev reageerimine tulemustele ja tagasisidele.	• Märkimisväärselt uuendatud/tõhustatud protsesside arv on 10.
3.2 Jätkuv heal tasemel riskijuhtimine: riskide maandamine on tõhus, järjepidevalt jälgitakse riskide maandamise ja kuluefektiivse teenusepakkumise tasakaalu.	• Kontrollitoimingute maht ja sagedus lähtuvalt riskihinnangutest määratletud. • Veamäär on alla 2%.
3.3 Jätkuv organisatsiooni ja kompetentside arendamine: selgete rollide ja eesmärkidega tõhusalt toimiv meeskond, voolavus on madal, töötajate kompetents ja rahulolumäär kõrge.	• Tööjõu vabatahtlik voolavus jääb alla 10% aastas. • Töötajate rahuloluküsitluse tulemusel on 85% töötajatest tööga rahul.

RAAMATUPIDAMIS-ARUANNE

Foto: Tõnn Tuvikene

SISUKORD

64 Bilanss

65 Tulemiaruanne

66 Rahavoogude aruanne

67 Netovara muutuste aruanne

68 Raamatupidamise aastaaruande lisad

68 Lisa 1 Arvestuspõhimõtted
74 Lisa 2 Raha
75 Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed
77 Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad
78 Lisa 5 Materiaalsed põhivarad
79 Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad
80 Lisa 7 Kapitalirent
81 Lisa 8 Kasutusrent
82 Lisa 9 Laenukohustised
84 Lisa 10 Võlad ja ettemaksed
85 Lisa 11 Annetused ja toetused
86 Lisa 12 Muud tulud
86 Lisa 13 Jagatud annetused ja toetused
87 Lisa 14 Mitmesugused tegevuskulud
88 Lisa 15 Tööjõukulud
88 Lisa 16 Intressikulud
88 Lisa 17 Intressitulud
89 Lisa 18 Muud finantstulud ja -kulud
89 Lisa 19 Seotud osapooled
90 Lisa 20 Antud sihtfinantseerimise kulud keskkonnakaitsevaldkondadele
93 Lisa 21 Antud välisabi kulud projektidele
94 Lisa 22 Sihtfinantseerimisega seotud potentsiaalsed kohustised
96 Lisa 23 Välisabi finantseerimisega seotud potentsiaalsed kohustised

Bilanss
(eurodes)

	31/12/2020	31/12/2019	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	24 297 007	41 512 423	2
Nõuded ja ettemaksed	11 399 686	11 165 791	3
Kokku käibevara	**35 696 693**	**52 678 214**	
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksed	53 137 835	55 261 381	3
Materiaalsed põhivarad	72 931	71 061	5
Immateriaalsed põhivarad	105 930	86 348	6
Kokku põhivarad	**53 316 696**	**55 418 790**	
Kokku varad	**89 013 389**	**108 097 004**	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	6 492 051	6 942 767	9
Võlad ja ettemaksed	6 446 166	5 335 761	10
Kokku lühiajalised kohustised	**12 938 217**	**12 278 528**	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	40 054 156	46 508 522	9
Kokku pikaajalised kohustised	**40 054 156**	**46 508 522**	
Kokku kohustised	**52 992 373**	**58 787 050**	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	1 488 897	1 488 897	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	47 821 057	64 073 642	
Aruandeaasta tulem	-13 288 938	-16 252 585	
Kokku netovara	**36 021 016**	**49 309 954**	
Kokku kohustised ja netovara	**89 013 389**	**108 097 004**	

Tulemiaruanne
(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	17 197 853	17 875 038	11
Muud tulud	3 098	2 076	12
Kokku tulud	**17 200 951**	**17 877 114**	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-1 430 152	0	
Jagatud annetused ja toetused	-25 526 284	-30 641 169	13
Mitmesugused tegevuskulud	-1 174 245	-1 172 670	14
Tööjõukulud	-2 611 348	-2 578 491	15
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-98 546	-126 248	5.6
Kokku kulud	**-30 840 575**	**-34 518 578**	
Põhitegevuse tulem	**-13 639 624**	**-16 641 464**	
Intressitulud	516 293	658 308	17
Intressikulud	-170 385	-281 188	16
Muud finantstulud ja -kulud	4 778	11 759	18
Aruandeaasta tulem	**-13 288 938**	**-16 252 585**	

Rahavoogude aruanne
(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-13 639 624	-16 641 464	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	98 546	126 248	5,6
Muud korrigeerimised	22 960	22 918	
Kokku korrigeerimised	**121 506**	**149 166**	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	1 141 773	3 004 761	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	1 119 995	455 687	
Kokku rahavood põhitegevusest	**-11 256 350**	**-13 031 850**	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-100 495	-80 762	
Antud laenud	-6 579 967	-4 403 851	3
Antud laenude tagasimaksed	7 331 363	15 243 700	3
Laekunud intressid	517 553	727 465	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	**1 168 454**	**11 486 552**	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenude tagasimaksed	-6 910 851	-13 990 039	9
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-36 695	-54 166	
Makstud intressid	-179 974	-332 990	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	**-7 127 520**	**-14 377 195**	
Kokku rahavood	**-17 215 416**	**-15 922 493**	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	-41 512 423	57 434 916	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	**-17 215 416**	**-15 922 493**	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	24 297 007	41 512 423	2

Netovara muutuste aruanne
(eurodes)

	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses/ Reservkapital	Akumuleeritud tulem	KOKKU NETOVARA
31/12/2018	1 488 897	64 073 642	65 562 539
Aruandeaasta tulem	0	-16 252 585	-16 252 585
31/12/2019	1 488 897	47 821 057	49 309 954
Aruandeaasta tulem	0	-13 288 938	-13 288 938
31/12/2020	1 488 897	34 532 119	36 021 016

Raamatupidamise aastaaruande lisad

LISA 1 ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Üldine informatsioon

SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi Sihtasutus) 2020. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täpsustab raamatupidamise seaduse alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrus ning Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumusest, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

Sihtasutus on lähtunud bilansi ja tulemiaruande koostamisel Raamatupidamise Toimkonna juhendist nr 14. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke ja kuni 3-kuulise tähtajaga deposiite. Sihtasutuse rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil, mille puhul on põhitegevuse rahavoogude leidmiseks korrigeeritud tegevustulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustiste saldode muutused. Investeerimis- ja finantseerimistegevused on kajastatud otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutatehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustised on ümber hinnatud eurodesse aruandekuupäeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga kursside alusel. Kursimuutustest tekkinud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulemiaruandes saldeerituna.

Nõuded ja ettemaksed

Nõudeid kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused). Iga nõude laekumise tõenäosust on hinnatud võimaluse korral eraldi. Nõuete hindamisel võetakse arvesse nii aruandekuupäevaks teadaolevaid kui ka aruandekuupäevajärgseid kuni aruande koostamiseni selgunud asjaolusid, mis võivad mõjutada nõude laekumise tõenäosust. Kui nõude laekumine loetakse osaliselt või täielikult ebatõenäoliseks, kajastatakse allahindlust bilansireal Nõuded ja ettemaksed miinusmärgiga ning vastavat kulu tulemiaruande real Mitmesugused tegevuskulud. Nõuded, mille sissenõudmiseks ei ole võimalik või majanduslikult kasulik meetmeid rakendada, on hinnatud lootusetuks ning bilansist välja kantud.

Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded kajastatakse tulemiaruandes kulude vähendusena. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude laekumiseks.

Antud laenud

Antud laene, mille tagasinõude lõpptähtaeg on pikem kui üks aasta, kajastatakse pikaajaliste laenunõuetena. Tähtajaga vähem kui aasta antud laene ja pikaajaliste laenude järgmisel aruandeperioodil tagastatavat osa kajastatakse lühiajaliste laenunõuetena. Laenunõuded on bilansis kajastatud nende algses soetusmaksumuses, mida on korrigeeritud põhiosa tagasimaksete ja väärtuse langusest või laekumise ebatõenäosusest tingitud võimaliku allahindluse võrra. Laenunõuete laekumise tõenäosust hinnatakse krediidikomitees iga laenusaaja kohta eraldi. Sihtasutus rakendab pikaajaliste laenunõuete täitmise jälgimiseks laenusaajate krediidireitingusüsteemi eesmärgiga hinnata laenunõuete tagasimaksmise riske ja nende maandamisvõimalusi. Reitingu määramisel võetakse arvesse laenusaaja majanduslikku olukorda, maksevõimet, tagatise väärtust ja realiseeritavust ning teisi asjaolusid, mis võivad mõjutada laenusaaja kohustuste täitmist. Reiting määratakse kalendriaasta jooksul vähemalt üks kord. Erivaatluse alla võetakse laenud, mille puhul:

- tehingupoolel on makseraskusi,
- esineb lepingutingimuste rikkumisi,
- Sihtasutus on pidanud muutma laenu tingimusi lepingupartneritele soodsamaks (tagasimaksegraafiku muutmine, maksepuhkuse perioodi pikendamine, intressimäära vähendamine jms).

Krediidikomitees osaleb juhatuse liige, kes teeb vajadusel nõukogule ettepaneku laenunõuete allahindamiseks ja edasiseks tegevuseks.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseteks põhivaradeks loetakse Sihtasutuse enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 5 000 eurost ilma käibemaksuta.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Amortisatsioonimäärade vahemikud on materiaalsete põhivarade gruppidele järgmised:

- arvutid ja arvutisüsteemid 30% aastas;
- muud materiaalsed põhivarad 20% aastas.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust või vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest. Igal aruandekuupäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulutused või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalsete põhivarade objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalse põhivarana kajastatakse tarkvara arenduskulusid. Immateriaalne põhivara võetakse arvele ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on kontrollitav;
- on tõenäoline, et sihtasutus saab objekti kasutamisest tulevikus tulu pikema aja kui ühe aasta jooksul;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalsed põhivarad on kajastatud bilansis põhivara kogumitena. Immateriaalseid põhivarasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil. Amortisatsioonimäärad on arvutitarkvara 25-30%.

Rendid

Rendilepingut loetakse kapitalirendiks juhul, kui kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina. Kasutusrendi puhul rendimaksed kajastatakse perioodikuluna tulemiaruandes. Kapitalirent võetakse arvele vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse intressikuluks ja kohustise jääkväärtuse vähendamiseks.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates aruandekuupäevast või kui Sihtasutusel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva või kui laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval finantskohustis tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumiste tõttu. Finantskohustise kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit. Juhul, kui tehinguga seotud kulutused puuduvad või Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus 2020. a. majandusaasta aruanne on ebaolulised, on sisemine intressimäär lähedane tema lepingus fikseeritud intressimäärale ning sisemise intressimäära arvestust läbi ei viida.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustisi, mis on avaldunud enne aruandekuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad.

Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse

bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt aruandekuupäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele.

Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimine

Toetustena käsitletakse Sihtasutuse poolt saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning Sihtasutuse poolt antud vahendeid (antud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- sotsiaaltoetused – toetused füüsilistele isikutele, v.a toetused ettevõtluseks;
- sihtfinantseerimine- teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;
- tegevustoetused- antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Sihtfinantseerimise liigid on:

- kodumaine sihtfinantseerimine – residentidelt, sh teistelt avaliku sektori üksustelt saadud ja neile antud sihtfinantseerimine, v.a nende kaudu vahendatud välismaine sihtfinantseerimine; kodumaise sihtfinantseerimise eriliik on välismaise sihtfinantseerimise kaasfinantseerimine - toetus, mida Eesti avaliku sektori üksus annab toetuse saajale lisaks Euroopa Liidu fondidest makstavale välismaisele sihtfinantseerimisele;
- välismaine sihtfinantseerimine – mitteresidentidelt, sealhulgas rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud sihtfinantseerimine.

Keskkonnatasude seaduse alusel korraldab Sihtasutus keskkonnaprgrammi vahendite kasutamist projektipõhiselt keskkonnakaitse valdkondade rahastamise kaudu vastavalt Keskkonnaministeeriumi ja Sihtasutuse vahel sõlmitud halduslepingule. Vt Tulude arvestuspõhimõtet. Keskkonnaprogrammist rahastatvate keskkonnakaitse valdkondade nimekirja ja valdkondade vahel raha jagunemise proportsioonid kinnitab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

Sihtasutus tegutseb rakendusüksusena struktuuritoetuste vahendamisel toetuse saajatele. Alates 01. jaanuarist 2019 kajastatakse struktuuritoetuste registris registreeritud toetused ministeeriumi või Riigikantselei raamatupidamisaruandluses, kelle poliitikavaldkonda projekt kuulub ja kelle riigieelarve osas see on planeeritud.

Toetuste kajastamise üldpõhimõtted

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel. Toetust kajastatakse bilansis esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvelevõtmise kuupäeval vastavuses eelpool tooduga.

Lepingute alusel võetud sihtfinantseerimise andmise kohustisi ja sihtfinantseerimise saamise nõudeid kajastatakse

eelnevalt tingimuslike kohustiste ja nõuetena bilansivälistel kontodel. Antud sihtotstarbeliste toetuste üle arvestuse pidamisel loetakse bilansivälise kohustise tekkimise hetkeks esitatud toetuse taotluse osas tehtud positiivset finantseerimisotsust.

Sihtfinantseerimise andjad ja vahendajad kajastavad antud ja vahendatud sihtfinantseerimist kuludes (vahendajad ka tuludes) samades perioodides kui toetuste saajad. Põhivara sihtfinantseerimise andmist ja vahendamist kajastatakse kuludes (vahendajad ka tuludes) sellel perioodil, millal toetuse saaja kajastab põhivara soetamise.

Riigieelarvest ettemaksena saadud sihtfinantseerimise summad kajastatakse bilansis kohustisena real Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused. Nõue riigieelarve vastu võetakse üles sihtfinantseerimise vahendite osas juhul, kui kulutused on tehtud või toetuse saaja poolt esitatud maksetaotlus on aktsepteeritud, kuid sihtfinantseerimise summad on Sihtasutusele veel laekumata. Toetuse saajale ettemaksena ülekantud toetus kajastatakse ettemakstud tulevaste perioodide toetusena kuni on täidetud toetuse saamise tingimused. Lähtuvalt tegevuskulude sihtfinantseerimise põhimõtetest kajastatakse tulu sihtfinantseerimisest alles tekkepõhiste kulude tekkimisel, vähendades vastavas summas bilansikirjet Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused. Tegevustoetusi kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise perioodis. Kui sihtfinantseerimine on küll laekunud, kuid selle arvel ei ole veel kulutusi tehtud, kajastatakse saadud vahendid ettemaksena. Kui sihtfinantseerimise saamisega seotud kulutused on tehtud ja puudub sisuline toetuse laekumata jäämise risk, kuid toetus on veel laekumata, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna ja nõudena.

Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks

Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamiseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse sihtfinantseerimiste tuluna põhivara soetamise perioodis. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Mitterahaline sihtfinantseerimine

Kui mitterahaline sihtfinantseerimine seisneb selles, et toetuse andja või vahendaja kannab raha otse toetuse saaja hankijale, võetakse sihtfinantseerimine arvele toetuse andja või vahendaja teatise alusel nii, nagu see toimuks siis, kui raha liiguks läbi toetuse saaja hankijale (välja arvatud pangakonto liikumise kajastamine, selle asemel sulgeb toetuse saaja maksepäeval võla hankijale ja nõude toetuse andjale või vahendajale või saadud ettemakse toetuse andjalt või vahendajalt). Avalikku sektorisse kuuluvad vahendajad on kohustatud sihtfinantseerimise ülekandmisel hankijale informeerima toetuse saajat maksetaotluse aktsepteerimisest, toetuse kuludes kajastamise perioodist ja ülekandest hiljemalt ülekande tegemisele järgneva kuu 5. kuupäevaks. Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglases väärtuses. Kui sihtfinantseerimisena saadud kaupade ja teenuste õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, selle kohta raamatupidamiskandeid ei tehta.

Tulud

Keskkonnatasude seaduse alusel korraldab alates 01. jaanuarist 2019 keskkonnakaitse valdkonna toetusprogrammi, st keskkonnaprogrammi elluviimist Keskkonnaministeerium talle selleks otstarbeks riigieelarvest eraldatud vahenditest Sihtasutuse kaudu, mille asutajaõiguste teostajaks ta on. Keskkonnaprogrammi elluviimiseks eraldab Keskkonnaministeerium Sihtasutusele aastas summa, mille suurus vastab vähemalt riigieelarve koostamisele eelnenud aastal vee eri-

kasutusõiguse tasudest riigieelarvesse laekunud rahalisele mahule. Halduslepingu alusel saadud summa kajastatakse tulemiaruandes real Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks laekumise kuupäevaga.

Tuluna kajastatakse välisabi projektide rakendamiseks saadud toetused tulemiaruande ridadel Välisabi tegevuskuludeks ja Välisabi kaasfinantseerimine tegevuskuludeks. Siin kajastatakse saadud tulu samas perioodis tehtud kuludega.

Intressitulud kajastatakse tekkepõhiselt tulemiaruandes real Intressitulud.

Seotud osapooled

Sihtasutuse seotud osapoolteks on loetud:

- Sihtasutuse tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
- sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle eelmises punktis nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või turutingimustele.

Aruandekuupäevajärgsed sündmused

Pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist toimunud sündmuste kajastamine aastaaruandes sõltub sellest, kas tegemist on korrigeeriva või mittekorrigeeriva sündmusega. Korrigeeriv aruandekuupäevajärgne sündmus on sündmus, mis kinnitab aruandekuupäeval eksisteerinud asjaolusid. Sellise sündmuse mõju on kajastatud lõppenud aasta bilansis ja tulemiaruandes.

Mittekorrigeeriv aruandekuupäevajärgne sündmus on sündmus, mis ei anna tunnistust aruandekuupäeval eksisteerinud asjaoludest. Sellise sündmuse mõju ei kajastata lõppenud aasta bilansis ja tulemiaruandes. Kui mõju on oluline, avaldatakse see lisades.

LISA 2 RAHA
(EURODES)

	31/12/2020	31/12/2019
Arvelduskontod	24 297 007	41 512 423
Kokku raha	24 297 007	41 512 423

Sihtasutuse rahalisi vahendeid hoitakse Rahandusministeeriumi riigikassa koosseisu kuuluval e-riigikassa kontol.

Vastavalt Kassalise teenindamise eeskirjale tasub Rahandusministeerium teenindavate isikute e-kontol hoitavalt rahalt intressi, mille suurus on võrdne riigi likviidsete finantsvarade tulususega, kuid ei ole väiksem kui 0%. Intressi arvestatakse e-kontol hoitava raha kuu keskmiselt jäägilt, mis on suurem kui 10 000 eurot, lähtudes 360-päevasest aastast. Intress kantakse vastavale e-kontole hiljemalt iga kalendripoolaastale järgneva kuu viiendal tööpäeval. 2019. aasta eest tasus Rahandusministeerium e- kontol hoitavalt rahalt intressi summas 51 020 eurot. 2020. aasta eest intressi ei arvestatud ja ülekannet ei tehtud, kuna riigi likviidsete finantsvarade tulusus oli negatiivne.

LISA 3 NÕUDED JA ETTEMAKSED
(EURODES)

	31/12/2020	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Muud nõuded	61 773 509	8 635 674	24 008 675	29 129 160
Laenunõuded	61 603 193	8 465 358	24 008 675	29 129 160
Intressinõuded	170 316	170 316	0	0
Ettemakstud toetused	2 497 797	2 497 797	0	0
Saamata sihtfinantseerimine	252 277	252 277	0	0
Sihtfinantseerimise tagasinõuded	76 537	76 537	0	0
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	9 921	9 921	0	0
Ebatõenäoliselt laekuvad tagasinõuded	-73 240	-73 240	0	0
Makstud tagatisdeposiidid	720	720	0	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	**64 537 521**	**11 399 686**	**24 008 675**	**29 129 160**

JÄTKUB LISA 3 NÕUDED JA ETTEMAKSED

	31/12/2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Muud nõuded	62 521 993	7 260 612	25 380 166	29 881 215
Laenunõuded	62 354 589	7 093 208	25 380 166	29 881 215
Intressinõuded	166 798	166 798	0	0
Viitlaekumised	606	606	0	0
Ettemakstud toetused	3 589 468	3 589 468	0	0
Saamata sihtfinantseerimine	270 649	270 649	0	0
Sihtfinantseerimise tagasinõuded	332 702	332 702	0	0
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	906	906	0	0
Ebatõenäoliselt laekuvad tagasinõuded	-288 546	-288 546	0	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	**66 427 172**	**11 165 791**	**25 380 166**	**29 881 215**

Laenunõuded on fikseeritud eurodes. Laenude lõppkuupäevad on 2021-2037. Antud laenude intressimäärad on seotud 6 kuu Euriboriga, millele lisandub 0,2- 2,2%. 2020. aasta keskmine intressimäär oli 1,17%, 2019 aasta: 1,15%. Ettevõtetele antud laenud on tagatud hüpoteekidega ja kommertspandiga vähemalt tagatisvara bilansilises väärtuses suhtes 100/70. Kohalikele omavalitsustele antud laenude tagatiseks on nende eelarve. KIKi juhtkonna hinnangul on Sihtasutuse laenuportfell jätkusuutlik. Ettemakstud toetuste all kajastatakse üle kantud toetusi, millede tekkepõhine toetuse kuluna kajatamise periood ei ole veel saabunud.

Ettemaksed projektidele:

- Ettemaksed keskkonnaprogrammi projektidele
  31.12.2020: 1 972 946 eurot,
  31.12.2019: 2 995 627 eurot;

- ÜF projektidele kaasfinantseeimise katteks
  31.12.2020: 50 827 eurot,
  31.12.2019: 21 305 eurot;

- ERDF projektidele kaasfinantseerimise katteks
  31.12.2020: 0 eurot,
  31.12.2019: 46 931 eurot;

- muude mitteresidentide projektidele kaasfinantseerimise katteks
  31.12.2020: 474 024 eurot,
  31.12.2019: 525 605 eurot.

- Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded seisuga
  31.12.2020 73 240 eurot,
  31.12.2019: 288 545 eurot.

Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest tagasinõuetest keskkonnaprogrammi projektidele on kajastatud lisas 14. Kui kulu on positiivse märgiga, siis on tegemist laekumistega ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest.

LISA 4 MAKSUDE ETTEMAKSED JA MAKSUVÕLAD
(EURODES)

	31/12/2020		31/12/2019	
	Ettemaks	**Maksuvõlg**	**Ettemaks**	**Maksuvõlg**
Ettevõtte tulumaks	0	2 596	0	4 547
Sotsiaalmaks	0	3 999	0	7 502
Aktsiisimaks	0	75	0	75
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	0	6 670	0	12 124

LISA 5 MATERIAALSED PÕHIVARAD
(EURODES)

	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud materiaalsed põhivarad	Kokku
31/12/2018			
Soetusmaksumus	173 170	23 582	196 752
Akumuleeritud kulum	-106 582	-23 582	-130 164
Jääkmaksumus	66 588	0	66 588
Ostud ja parendused	59 146	0	59 146
Amortisatsioonikulu	-54 673	148	-54 525
Muud muutused	0	-148	-148
31/12/2019			
Soetusmaksumus	177 028	23 433	200 461
Akumuleeritud kulum	-105 967	-23 433	-129 400
Jääkmaksumus	71 061	0	71 061
Ostud ja parendused	42 463	0	42 463
Amortisatsioonikulu	-40 593	13 914	-26 679
Muud muutused	0	-13 914	-13 914
31/12/2020			
Soetusmaksumus	113 640	9 520	123 160
Akumuleeritud kulum	-40 709	-9 520	-50 229
Jääkmaksumus	72 931	0	72 931

LISA 6 IMMATERIAALSED PÕHIVARAD
(EURODES)

	Arvutitarkvara	Kokku
31/12/2018		
Soetusmaksumus	798 326	798 326
Akumuleeritud kulum	-685 255	-685 255
Jääkmaksumus	113 071	113 071
Ostud ja parendused	44 853	44 853
Amortisatsioonikulu	-71 576	-71 576
31/12/2019		
Soetusmaksumus	843 179	843 179
Akumuleeritud kulum	-756 831	-756 831
Jääkmaksumus	86 348	86 348
Ostud ja parendused	77 536	77 536
Amortisatsioonikulu	-19 902	-19 902
Muud muutused	-38 952	-38 952
31/12/2020		
Soetusmaksumus	881 762	881 762
Akumuleeritud kulum	-775 832	-775 832
Jääkmaksumus	105 930	105 930

LISA 7 KAPITALIRENT
(EURODES)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	31/12/2020	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressi-määr	Alus-valuuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Kapitalirendi kohustised	65 401	30 272	35 129	0	4,78	euro	30/09/2023
Kapitalirendi kohustised kokku	65 401	30 272	35 129	0			

	31/12/2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressi-määr	Alus-valuuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Kapitalirendi kohustised	59 632	31 916	27 716	0	4,78	euro	31/10/2022
Kapitalirendi kohustised kokku	59 632	31 916	27 716	0			

Renditud varade bilansiline jääkmaksumus

	31/12/2020	31/12/2019
Masinad ja seadmed	65 462	59 694
Kokku	65 462	59 694

LISA 8 KASUTUSRENT
(EURODES)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2020	2019
Kasutusrendikulu	209 488	221 779

Järgmiste perioodide kasutusrenditulu mittekatkestatavatest lepingutest

	31/12/2020	31/12/2019
12 kuu jooksul	202 501	207 879
1-5 aasta jooksul	777 443	806 168
Üle 5 aasta	231 101	410 017

Sihtasutus on võtnud kasutusrendile bürooruumid, sõiduautod, tarkvaralitsentsid.

Sõiduauto rendilepingut käsitletakse mittekatkestava lepinguna.

Maakondlike esindustega on sõlmitud seitsmes maakonnas ruumide kasutamiseks lepingud, millega Sihtasutus on võtnud endale kohustise maksta pindade üürikulud ja hüvitada ruumide kommunaalkulud.

Rendile võetud vara ei ole edasi antud allrendile.

LISA 9 LAENUKOHUSTISED
(EURODES)

	31/12/2020	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressi-määr	Alus-valuuta	Lõpp-tähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Pikaajalised laenud								
Laen Rahandus-ministeeriumilt edasilaenamiseks toetuse saajatele	46 480 806	6 461 779	19 399 481	20 619 546	6 kuu Euribor +0,75% aastas	euro	01/09/2035	
Pikaajalised laenud kokku	46 480 806	6 461 779	19 399 481	20 619 546				
Kapitalirendi-kohustised kokku	65 401	30 272	35 129	0				7
Laenukohustised kokku	46 546 207	6 492 051	19 434 610	20 619 546				

JÄTKUB LISA 9 LAENUKOHUSTISED

	31/12/2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressi-määr	Alus-valuuta	Lõpp-tähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Pikaajalised laenud								
Laen Rahandus-ministeeriumilt edasilaenamiseks toetuse saajatele	53 391 657	6 910 851	21 398 704	25 082 102	6 kuu Euribor +0,75% aastas	euro	01/09/2035	
Pikaajalised laenud kokku	53 391 657	6 910 851	21 398 704	25 082 102				
Kapitalirendi-kohustised kokku	59 632	31 916	27 716	0				7
Laenukohustised kokku	53 451 289	6 942 767	21 426 420	25 082 102				

Laenu kasutamise sihtotstarve on Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist rahastatavate veeprojektide omafinantseeringu rahastamine.

Tehinguga ei ole Sihtasutusel seotud kulutusi, va intress, mistõttu on laenu sisemine intressimäär sarnane lepingus fikseeritud nominaalsele intressimäärale ning sisemise intressimäära arvestust ei ole läbi viidud.

Sihtasutus vastutab kogu oma varaga laenulepingust tulenevate rahaliste kohustiste täitmise eest.

LISA 10 VÕLAD JA ETTEMAKSED
(EURODES)

	31/12/2020	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	336 937	336 937	
Võlad töövõtjatele	247 105	247 105	
Maksuvõlad	6 670	6 670	4
Muud võlad	48 673	48 673	
Intressivõlad	48 673	48 673	
Sihtfinantseerimisega seotud kohustised	5 719 574	5 719 574	
Sihtfinantseerimiseks saadud vahendid	87 207	87 207	
Kokku võlad ja ettemaksed	**6 446 166**	**6 446 166**	

	31/12/2019	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	73 869	73 869	
Võlad töövõtjatele	225 500	225 500	
Maksuvõlad	12 124	12 124	4
Muud võlad	58 262	58 262	
Intressivõlad	58 262	58 262	
Sihtfinantseerimisega seotud kohustised	4 966 006	4 966 006	
Kokku võlad ja ettemaksed	**5 335 761**	**5 335 761**	

Sihtfinantseerimisega seotud kohustistena kajastatakse:

- sihtfinantseerimisega seotud kohustised keskkonnaprogrammi projektidele
  31.12.2020: 4 123 258 eurot,
  31.12.2019: 3 304 548 eurot;
- sihtfinantseerimisega seotud kohustised ÜF projektide kaasfinantseerimiseks
  31.12.2020: 1 371 948 eurot,
  31.12.2019: 1 205 312 eurot;
- sihtfinantseerimisega seotud kohustised muude EL projektide kaasfinantseerimiseks
  31.12.2020: 224 368 eurot,
  31.12.2019: 456 146 eurot.

Bilansivälised kohustised sihtfinantseerimisest keskkonnaprogrammi projektidele on kajastatud lisas 22 ja välisabi projektide kaasfinantseerimiseks lisas 23.

LISA 11 ANNETUSED JA TOETUSED
(EURODES)

	2020	2019
Välisabi tegevuskuludeks/tehniline abi	1 406 138	1 376 486
Välisabi kaasfinantseerimine tegevuskuludeks/ tehniline abi	232 121	242 909
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	500	500
Eraldis riigieelarvest KeMi eraldise lepingu alusel	15 534 094	16 255 143
Tulu KeMi projektide rakendamiseks	25 000	0
Kokku annetused ja toetused	**17 197 853**	**17 875 038**

LISA 12 SIHTOTSTARBELISELT FINANTSEERITUD PROJEKTIDE OTSESED KULUD
(EURODES)

	2020	2019
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-1 430 152	0
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	**-1 430 152**	**0**

LISA 13 JAGATUD ANNETUSED JA TOETUSED
(EURODES)

	2020	2019
Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad	-22 822 094	-27 910 656
Antud välisabi kaasfinantseerimine	-2 704 190	-2 730 513
Kokku muud tulud	**-25 526 284**	**-30 641 169**

Aruandeperioodiga võrreldaval perioodil, so 2019. aastal kajastatud kulude vähendusena tagasinõudeid antud sihtfinantseerimisest keskkonnakaitse valdkondadele 63 622 eurot. Aruandeperioodil tagasinõudeid antud sihtfinantseerimisest keskkonnakaitse valdkondadele ei olnud.

LISA 14 MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD
(EURODES)

	2020	2019
Mitmesugused bürookulud	-55 750	-83 141
Lähetuskulud	-5 842	-6 660
Koolituskulud	-29 801	-43 976
Ruumide majandamiskulud	-201 913	-224 842
Sõidukite majandamiskulud	-22 267	-25 304
Info-ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-143 384	-128 887
Info ja PR teenused	-46 655	-36 386
Kuluinventar	-12 586	-7 811
Koolituskulud jm kulud kolmandatele isikutele	-34 094	-3 804
Muud tegevuskulud/maksukulud	-125 219	-122 857
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest tagasinõuetest	11 238	62 994
KIK omaprojektide tegevuskulud	-479 280	-528 400
Muud	-28 692	-23 596
Kokku mitmesugused tegevuskulud	**-1 174 245**	**-1 172 670**

LISA 15 TÖÖJÕUKULUD
(EURODES)

	2020	2019
Palgakulu	-1 919 804	-1 890 046
Sotsiaalmaksud	-647 380	-637 534
Muud	-44 164	-50 911
Kokku tööjõukulud	**-2 611 348**	**-2 578 491**
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	58	58

LISA 16 INTRESSIKULUD
(EURODES)

	2020	2019
Intressikulu laenudelt	-169 815	-278 602
Intressikulu kapitalirendilt	-570	-2 586
Kokku intressikulud	**-170 385**	**-281 188**

LISA 17 INTRESSITULUD
(EURODES)

	2020	2019
Intressitulu hoiustelt	0	51 020
Intressitulu laenudelt	515 910	606 991
Muud intressitulud	383	297
Kokku intressitulud	**516 293**	**658 308**

LISA 18 MUUD FINANTSTULUD JA -KULUD
(EURODES)

	2020	2019
Muud finantstulud ja -kulud	4 778	11 759
Kokku muud finantstulud ja -kulud	**4 778**	**11 759**

LISA 19 SEOTUD OSAPOOLED
(EURODES)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2020	**2019**
Arvestatud tasu	105 695	105 566

Sihtasutuse asutajaks on Eesti Vabariik, asutajaõiguste teostajaks on Keskkonnaministeerium. Tulenevalt 24.11.2014 jõustunud üldeeskirja muutustest (§49') avalikustatakse seotud osapooltega tehtud tehingute osas raamatupidamise aastaaruandes informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või Sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Aruandeperioodil on juhatuse liikmele arvestatud tasusid ja antud muid soodustusi kokku summas 76 679 eurot, 2019: 77 507 eurot. Lisaks on juhatuse liikmele antud kasutada ametiauto, mille kasutamise eest isiklikul otstarbel maksab Sihtasutus erisoodustuse maksud. Aruandeperioodil on nõukogu liikmetele arvestatud tasusid 29 016 eurot, 2019: 28 059 eurot. Vaata ka lisa 15.

Tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmega seotud ühingule on antud toetust keskkonnaprogrammist võrdsetel alustel teiste toetuse saajatega. Muid soodustusi nõukogu liikmetele antud ei ole.

Juhatuse liikmele on ette nähtud lahkumishüvitis kolme kuu tasu ulatuses tema tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne volituste tähtaja möödumist. Sihtasutuse juhatus on üheliikmeline.

LISA 20 ANTUD SIHTFINANTSEERIMISE KULUD KESKKONNAKAITSEVALDKONDADELE
(EURODES)

Kirje nimetus	2020	2019
1. Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad 2020		
1.1. Veemajandus	163 536	0
1.2. Ringmajandus	252 401	0
1.3. Looduskaitse	36 971	0
1.4. Metsandus	198 792	0
1.5. Atmosfääriõhu kaitse	129 753	0
1.6. Keskkonnateadlikkus	500 328	0
1.7. Kalandus	50 108	0
1.8. Merekeskkond	3 647	0
Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2020	**1 335 537**	**0**
2. Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad 2019		
2.1. Veemajandus	5 984 808	1 385 156
2.2. Ringmajandus	756 737	231 963
2.3. Looduskaitse	804 926	143 621
2.4. Metsandus	297 686	71 907
2.5. Atmosfääriõhu kaitse	246 473	5 776
2.6. Keskkonnateadlikkus	1 325 453	622 550
2.7. Kalandus	239 129	74 487
2.8. Merekeskkond	236 777	18 590
Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2019	**9 891 989**	**2 554 050**

JÄTKUB LISA 20 ANTUD SIHTFINANTSEERIMISE KULUD KESKKONNAKAITSEVALDKONDADELE

	Kirje nimetus	2020	2019
3.	**Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad 2018**		
3.1.	Veemajandus	6 260 003	7 090 181
3.2.	Ringmajandus	267 790	1 352 908
3.3.	Looduskaitse	1 314 574	1 526 614
3.4.	Metsandus	1 279 684	2 964 082
3.5.	Maapõu	300 045	1 047 605
3.6.	Atmosfääriõhu kaitse	868 470	1 311 534
3.7.	Keskkonnateadlikkus	152 466	1 685 992
3.8.	Kalandus	266 864	1 064 418
3.9.	Merekeskkond	602 978	466 661
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2018	**11 312 875**	**18 509 995**
4.	**Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad 2017**		
4.1.	Veemajandus	228 068	3 461 458
4.2.	Ringmajandus	16 657	445 850
4.3.	Looduskaitse	0	548 801
4.4.	Metsandus	0	673 110
4.5.	Maapõu	0	53 954
4.6.	Atmosfääriõhu kaitse	0	774 815
4.7.	Keskkonnateadlikkus	0	150 031
4.8.	Kalandus	29 276	81 997
4.9.	Merekeskkond	0	88 849
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2017	**274 002**	**6 278 866**
5.	**Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad 2016**		
5.1.	Ringmajandus	0	4 618
5.2.	Looduskaitse	11 052	112 549
5.3.	Atmosfääriõhu kaitse	0	111 900
5.4.	Keskkonnateadlikkus	0	8 613
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2016	**11 052**	**237 680**

JÄTKUB LISA 20 ANTUD SIHTFINANTSEERIMISE KULUD KESKKONNAKAITSEVALDKONDADELE

	Kirje nimetus	2020	2019
6.	**Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad 2015**		
	6.1. Veemajandus	0	273 177
	6.2. Looduskaitse	0	-36 432
	6.3. Metsandus	-1 644	0
	6.4. Atmosfääriõhu kaitse	0	-1 152
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2015	**-1 644**	**235 593**
7.	**Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad 2014**		
	7.1. Metsandus	-1 411	0
	7.2. Atmosfääriõhu kaitse	0	94 173
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2014	**-1 411**	**94 173**
8.	**Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad 2012**		
	8.1. Metsandus*	-304	0
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2012	**-304**	**0**
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2012- 2020	**22 822 094**	**27 910 356**
9.	9.1. Toetus Eesti Metsaüliõpilaste Selts MTÜ	0	300
	Kokku kodumaine sihtfinantseerimine	**0**	**300**
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad	**22 822 094**	**27 910 656**

* Tagasi nõutud sihtfinantseerimine

LISA 21 ANTUD VÄLISABI KAASFINANTSEERIMISE KULUD PROJEKTIDELE
(EURODES)

	Kirje nimetus	Fond/Rahastusotsus	2020	2019
1.	**Välisabi kaasfinantseerimine põhivara soetuseks**			
1.1.	Projektid*	LIFE, INTERREG	161 920	74 309
1.2.	Projektid*	ÜF periood 2014-2020	111 308	348 582
	Kokku välisabi kaasfinantseerimine põhivara soetuseks		**273 228**	**422 891**
2.	**Välisabi kaasfinantseerimine tegevuskuludeks**			
2.1.	Projektid*	LIFE, INTERREG	1 023 663	1 047 649
2.2.	Projektid*	ÜF periood 2014-2020	1 374 935	1 237 293
2.3.	Projektid*	ERF periood 2014-2020	32 364	22 680
	Kokku välisabi kaasfinantseerimine tegevuskuludeks		**2 430 961**	**2 307 622**
	Kokku antud välisabi kaasfinantseerimise kulud projektidele		**2 704 190**	**2 730 513**

* Kajastatud koondina

LISA 22 SIHTFINANTSEERIMISEGA SEOTUD POTENTSIAALSED KOHUSTISED
(EURODES)

Alljärgnev tabel annab ülevaate SA Keskkonnainvesteeringute Keskus nõukogu poolt vastu võetud otsustest keskkkonnakaitse valdkondade sihtfinantseerimisega seotud potentsiaalsetest kohustistest seisuga 31. detsember 2020.a.

	Kirje nimetus	Nõukogu poolt vastu võetud otsused keskkonnavaldkondadele 31.12.2020	Nõukogu poolt vastu võetud otsused keskkonnavaldkondadele 31.12.2019	Potentsiaalne kohustis seisuga 31.12.2020	Potentsiaalne kohustis seisuga 31.12.2019	Sh lepinguline kohustis seisuga 31.12.2020	Sh lepinguline kohustis seisuga 31.12.2019
1.	**Keskkonnakaitsevaldkonnad 2020**						
1.1	Veemajandus	6 289 465	0	6 050 208	0	2 453 691	0
1.2	Looduskaitse	1 418 491	0	1 304 234	0	415 843	0
1.3	Metsandus	932 553	0	603 486	0	469 097	0
1.4	Ringmajandus	4 855 259	0	4 585 560	0	1 061 567	0
1.5	Merekeskkond	536 371	0	253 621	0	257 196	0
1.6	Atmosfääriõhu kaitse	534 831	0	405 078	0	347 159	0
1.7	Keskkonnateadlikkus	2 273 335	0	1 589 083	0	1 102 720	0
1.8	Kalandus	446 956	0	378 048	0	158 564	0
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2020	**17 287 260**	**0**	**15 169 317**	**0**	**6 265 836**	**0**
2.	**Keskkonnakaitsevaldkonnad 2019**						
2.1	Veemajandus	10 167 347	10 317 662	2 797 384	8 922 248	3 709 810	1 946 197
2.2	Looduskaitse	1 220 849	1 269 334	252 603	933 606	372 111	585 947
2.3	Metsandus	654 356	667 400	201 857	426 046	293 714	289 830
2.4	Ringmajandus	1 470 121	1 748 424	365 996	1 490 045	474 856	1 001 298
2.5	Merekeskkond	547 002	564 573	187 505	506 618	266 911	361 732
2.6	Atmosfääriõhu kaitse	393 714	488 077	141 465	464 889	67 637	0
2.7	Keskkonnateadlikkus	2 225 936	2 356 477	234 820	1 583 715	584 859	1 271 727
2.8	Kalandus	433 968	455 633	109 344	376 897	124 645	126 943
	Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2019	**17 113 294**	**17 867 581**	**4 290 974**	**14 704 065**	**5 894 542**	**5 583 673**

JÄTKUB LISA 22 SIHTFINANTSEERIMISEGA SEOTUD POTENTSIAALSED KOHUSTISED

	Kirje nimetus	Nõukogu poolt vastu võetud otsused keskkonna-valdkondadele 2019	Nõukogu poolt vastu võetud otsused keskkonnavald-kondadele 2018	Potentsiaalne kohustis seisuga 31.12.2019	Potentsiaalne kohustis seisuga 31.12.2018	Sh lepinguline kohustis seisuga 31.12.2019	Sh lepinguline kohustis seisuga 31.12.2018
3.	**Keskkonnakaitsevaldkonnad 2018**						
3.1	Veemajandus	14 355 399	15 729 645	248 104	7 881 942	905 560	7 772 243
3.2	Looduskaitse	3 588 425	3 797 014	43 946	999 420	405 665	1 191 857
3.3	Metsandus	4 681 070	4 732 285	34 412	635 682	224 090	863 799
3.4	Ringmajandus	2 227 752	2 400 542	177 410	691 088	307 309	463 955
3.5	Maapõu	1 697 570	1 751 413	76 781	442 182	123 451	544 731
3.6	Merekeskkond	1 233 587	1 278 838	67 602	679 217	327 677	713 621
3.7	Atmosfääriõhu kaitse	2 428 193	2 483 546	0	802 078	23 680	704 405
3.8	Keskkonnateadlikkus	2 471 565	2 476 769	3 710	130 162	27 002	431 114
3.9	Kalandus	1 549 019	1 555 039	59 721	262 447	59 721	306 258
	Kokku keskkonnakaitsevald-konnad 2018	**34 232 578**	**36 205 091**	**711 685**	**12 524 217**	**2 404 155**	**12 991 982**
4.	**Keskkonnakaitsevaldkonnad 2017**						
4.1	Veemajandus	14 819 397	14 938 179	0	346 850	0	0
4.2	Jäätmekäitlus	1 587 771	1 763 493	0	192 379	0	313 192
4.3	Looduskaitse	2 539 426	2 609 861	0	0	0	31 471
4.4	Metsandus	2 929 002	2 929 002	0	0	0	0
4.5	Ringmajandus/ Keskkonnakorraldus	486 732	486 732	0	0	0	0
4.6	Maapõu	607 308	607 308	0	0	0	0
4.7	Merekeskkond	463 562	463 562	0	0	0	28 540
4.8	Atmosfääriõhu kaitse	1 583 344	1 583 344	17 675	17 675	17 675	17 675
4.9	Keskkonnateadlikkus	2 578 584	2 578 799	0	0	0	0
4.10	Kalandus	716 223	716 223	5 418	17 347	5 418	17 347
	Kokku keskkonnakaitsevald-konnad 2017	**28 311 349**	**28 676 502**	**23 093**	**574 251**	**23 093**	**408 224**
	Kokku keskkonnakaitsevald-konnad 2017-2020	**96 944 481**	**82 749 174**	**20 195 069**	**27 802 534**	**14 587 626**	**18 983 879**

Ristviide: lisa 10

LISA 23 VÄLISABI KAASFINATSEERIMISEGA SEOTUD POTENTSIAALSED KOHUSTISED
(EURODES)

	Nimetus	Toetuse periood	Summa rahastusotsus/ nõukogu otsus 31.12.2020	Summa rahastusotsus/ nõukogu otsus 31.12.2019	Tehtud väljamakseid seisuga 31.12.2020	Tehtud väljamakseid seisuga 31.12.2019
1.	**Välisabi kaasfinantseerimine projektide finantseerimiseks**					
1.1.	Projektid LIFE, INTERREG jt		8 216 403	9 270 281	4 551 939	4 631 370
1.2.	Projektid ÜF ja ERDF	Periood 2014-2020	6 828 739	6 740 003	4 412 695	3 104 171
	Kokku välisabi kaasfinantseerimisega seotud potentsiaalsed kohustised		**15 045 142**	**16 010 284**	**8 964 634**	**7 735 541**

	Nimetus	Kohustis bilansis 31.12.2020	Kohustis bilansis 31.12.2019	Potentsiaalne kohustis 31.12.2020	Potentsiaalne kohustis 31.12.2019
1.	**Välisabi kaasfinantseerimine projektide finantseerimiseks**				
1.1.	Projektid LIFE, INTERREG jt	224 368	456 146	3 440 096	4 182 765
1.2.	Projektid ÜF ja ERDF	1 371 948	1 205 312	1 044 096	2 430 520
	Kokku välisabi kaasfinatseerimisega seotud potentsiaalsed kohustised	**1 596 316**	**1 661 458**	**4 484 192**	**6 613 286**

Ristviide: Vaata ka lisa 10

Aasta loom 2020 – nahkhiir